

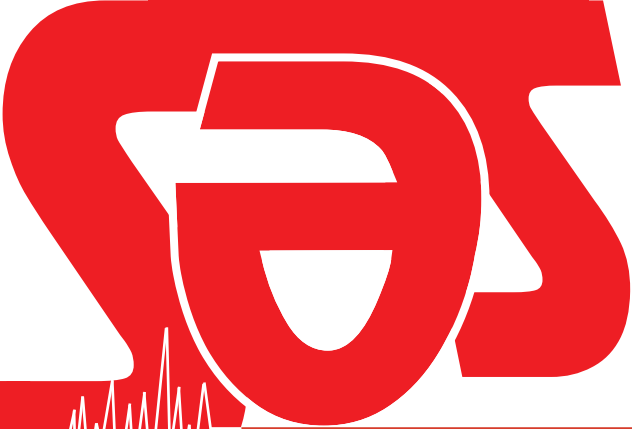
QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!



"SƏS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzetdir



№ 162 (7330)



9 sentyabr 2025-ci il.
Qiyməti 60 qəpik

Çinə səfər edəcək YAP
nümayəndə heyəti ilə görüş keçirilib



4

Azərbaycan-Tacikistan: münasibətlərdə strateji tərəfdaşlıq



2

Əvvəl sanksiya, sonra hücum



3

Qarabag və Şərqi
Zəngəzurda təcavüzə məruz
qalan məktəblərimiz



7

İcazəyə müsbət cavab



8

"Ermənistan mina xəritələrini
tam şəkildə təqdim etməlidir"



9

Fernandu
Santuş
Azərbaycan
millisindən
qovuldu!



16

Tramp
Sorosun da
"fatihəsini
verir"...



5



Azərbaycan-Tacikistan: münasibətlərdə strateji tərəfdaşlıq

sında qarşılıqlı mədəniyyət günləri və kino həftəsi keçirilib. Belə ki, 2007-ci il dekabrın 18-22-də Azərbaycanda Tacikistan Mədəniyyət Günləri, bir il sonra noyabrın 9-12-də isə Tacikistanda Azərbaycan Mədəniyyət Günləri keçirilib. 2015-ci il martın 9-12-də Bakıda Tacikistan kinosu günləri

sibətləri ölkələr arasında əməkdaşlığı yeni inkişaf səviyyəsinə yüksəlib. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Tacikistan Respublikasının Prezidenti Emoməli Rəhmonun birgə imzaladıqları strateji tərəfdaşlıq haqqında Bəyannamə də əlaqələrin genişlənməsində öz sözünü deyir.

"BÜTÜN TÜRKDİLLİ ÖLKƏLƏRLƏ MÜNASİBƏTLƏR BİZİM ÜÇÜN PRIORİTETDİR"

Heç şübhəsiz, bu gün türk dövlətləri arasında münasibətlərin dərinləşməsində Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan mühüm rol malikdirlər və prosesə böyük töhfələr verirlər. Məhz Azərbaycan və Türkiyə liderlərinin söyləri və qətiyyəti sayəsində reallaşan Bakı-Tbilisi-Ceyhan boru kəməri Azərbaycan, Türkmənistan və Qazaxıstan neftini dünya bazarlarına fasiləsiz çatdırır. Onurğa sütununu TANAP-ın təşkil etdiyi Cənub Qaz Dəhlizi sayəsində türk dövlətləri Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında mühüm rol oynayırlar.

Türk dünyası ölkələri ilə əlaqələrin, qarşılıqlı münasibətlərinin möhkəmləndirilməsi Azərbaycan üçün xarici siyasətin əsas prioritetlərindən biridir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bununla bağlı çıxışlarının birində bildirib: "Təsədüfi deyil ki, hətta mənim səfərlərimin və qardaş ölkələrin dövlət başçıları arasında səfərlərinin son xronologiyasına baxsaq, bizim bu məsələyə əlavə dinamizm verdiyimizi görmək olar. Bütün türkdilli ölkələrlə münasibətlər bizim üçün prioritetdir. Xüsusən indiki geosiyasi vəziyyətdə biz qarşılıqlı dəstəyin, dövlətlərimizin müstəqilliyinin, suverenliyinin möhkəmləndirilməsinin, əməkdaşlığımıza konkret məzmun verməyin zəruriliyini nəzərə alaraq ümumi maraqlar ətrafında daha sıx birləşməliyik".

Siyasi müstəvidə BMT, İƏT, Qoşulmama Hərəkatı və digər beynəlxalq qurumlarda bir-birinin yanında olmaq, sülh və təhlükəsizlik uğrunda birgə mübarizə aparmaq bu ölkələrin əsas hədəflərindəndir. İqtisadi müstəvidə isə qarşılıqlı mənfəətə əsaslanan əməkdaşlıq getdikcə güclənir.

İqtisadi əlaqələr gəldikdə vurğulamaq lazımdır ki, iki dost ölkə arasında siyasi münasibətlər yüksək səviyyədə olsa da, iqtisadi sahədə əlaqələr ölkələrimizin potensialını tam əks etdirmir. Hər iki ölkənin iqtisadi potensialı ticarət dövryyəsinin əhəmiyyətli dərəcədə artırılmasına imkan verir. Tacikistan Transxəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Dəhlizindən (Orta Dəhliz) də fəal istifadə edir.

Azərbaycan Tacikistanın etibarlı dostu və tərəfdaşdır. Ölkələrimizi zamanın sınağından çıxmış münasibətlər birləşdirir. Əldə edilən razılaşmalar qardaş xalqların dərin maraqlarına cavab verir və Tacikistan-Azərbaycan münasibətlərinin möhkəm təməlinə çevrilib. İki ölkə arasında münasibətlərin inkişafı üçün böyük potensial var və qarşılıqlı səfərlər əməkdaşlığın sürətlə genişləndirilməsi baxımından mühüm imkanlar yaradır və ölkələrimiz arasında əməkdaşlığın dərinləşdirilməsinə yeni töhfələr verir.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

Prezident İlham Əliyev: "Birgə səylərlə Azərbaycan ilə Tacikistan arasında dostluq əlaqələrinin inkişafına, qarşılıqlı fəaliyyətin daha da dərinləşməsinə nail olacağıq"

Azərbaycanın çoxşaxəli uğurlu xarici siyasətində Mərkəzi Asiya ölkələri ilə münasibətlər xüsusi yer tutur və bu ölkələrdən Tacikistanla əlaqələr mühüm əhəmiyyətə malikdir. Təbii ki, əlaqələrin inkişafında səmimi dostluq münasibətləri, dövlət başçıları arasında qarşılıqlı səfərlərinin intensivliyində və məhsuldarlığında özünü göstərir. Qeyd edək ki, Prezident İlham Əliyevin son 2-3 il ərzində Mərkəzi Asiya, o cümlədən regionun türkdilli ölkələrinə ardıcıl səfərləri və həmin dövlətlərin başçıları arasında Azərbaycanla səfərləri əlaqələrimizin genişlənməsini, dərinləşməsinə və strateji xarakter almasını şərtləndirir. Bu səfərlər zamanı imzalanan müqavilələr, sazişlər ölkələrimiz arasında münasibətlərin qarşdakı dövr üçün əsas istiqamətlərini müəyyənləşdirir. Azərbaycanın Mərkəzi Asiya ölkələri ilə əməkdaşlığında Tacikistan ilə münasibətlər də özünəməxsus rol oynayır.

Bu baxımdan, Tacikistanla da Azərbaycan arasında qarşılıqlı anlaşma mühiti mövcuddur. Xalqlarımızın əsrlərə söykənən tarixi, mədəni, dini bağlılığına əsaslanan bu münasibətlər xüsusilə son dövrlərdə dövlətlərimizin başçıları arasında siyasi iradəsi ilə daha da genişlənərək inkişaf edir. Hər iki dövlətin aktual regional və beynəlxalq məsələlərdə mövqeləri eynidir. "Azərbaycan ilə Tacikistan arasında münasibətlərin hazırkı yüksək səviyyəsi xalqlarımızın bir-birinə bəslədiyi dərin hörmət və etimaddan irəli gəlir. Bu ortaq iradədən qaynaqlanan dövlətlərarası əlaqələrimizin yüksələn xətlə inkişaf edərək strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə çatması məmnunluq doğurur". Bu fikirlər Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Tacikistan Prezidenti Emoməli Rəhmona bu ölkənin milli bayramı - Müstəqillik Günü münasibətilə ünvanladığı təbrik məktubunda yer alıb. Prezident Emoməli Rəhmona və Tacikistan xalqına öz adından və Azərbaycan xalqı adından ən xoş arzularını çatdıran dövlətimizin başçısı qeyd edib: "Sizin müdrik rəhbərliyiniz altında qardaş Tacikistanda sosial-iqtisadi sahədə əldə edilən uğurlar, ölkənin beynəlxalq nüfuzunun artması bizi sevindirir". Azərbaycan Prezidenti əlavə edib ki, ali

səviyyədə qarşılıqlı anlaşmanın mövcudluğu müxtəlif sahələrdə münasibətlərimizin genişlənməsi üçün əlverişli zəmin yaradır: "Cari ilin iyulunda Xankəndidə keçirilən İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının 17-ci Zirvə görüşündə iştirakınızı və Sizinlə görüşümüzü ən xoş təəssüratlarla xatırlayıram".

Dövlətimizin başçısı məktubunda əmin olduğunu bildirib ki, mövcud imkanlardan istifadə edərək birgə səylərlə Azərbaycan ilə Tacikistan arasında dostluq əlaqələrinin inkişafına, qarşılıqlı fəaliyyətin daha da dərinləşməsinə nail olacağıq".

Ölkələrimiz arasında rəsmən əsas qoyulan strateji tərəfdaşlıq hər iki xalqın bir-birinə daha da yaxınlaşmasına, dostluq və qardaşlıq münasibətlərinin daha da gücləndirilməsinə xidmət edir. Dost ölkə ilə strateji tərəfdaşlığın təsbit edilməsi, eyni zamanda, Azərbaycanın beynəlxalq siyasi sistemdə nüfuzunun artmasına və mövqeyinin möhkəmlənməsinə öz sözünü deyir.

QARŞILIQLI MARAQ DOĞURAN SAHƏLƏRDƏ ƏMƏKDAŞLIQ

Qeyd edək ki, Azərbaycanın Mərkəzi Asiya dövlətləri arasında Tacikistanla münasibətləri xüsusi əhəmiyyətə malikdir. İki ölkə arasında diplomatik münasibətlər 1992-ci il mayın 29-da qurulub. 2007-ci ildə Azərbaycanın Tacikistanda, bir il sonra isə Tacikistanın Azərbaycanda səfirliyi fəaliyyətə başlayıb.

Ölkələrimizi tarixi dostluq əlaqələri, siyasi, humanitar və digər sahələrdə münasibətlər də birləşdirir. Azərbaycan və tacik xalqları arasında tarixi, mədəni və dini bağlılıqlar iki ölkə arasındakı əlaqələrin əsasını təşkil edir. İki ölkə arasında ümumilikdə 70-dən çox sənəd, o cümlədən 2007-ci il martın 15-də "Azərbaycan Respublikası və Tacikistan Respublikası arasında dostluq və əməkdaşlıq haqqında Müqavilə" imzalanıb. İki ölkə arasında elm və təhsil sahəsində münasibətlər də mühüm yer tutur. 2014-cü ildə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə Tacikistan Milli Universitetinin Fəxri Doktoru diplomu təqdim olunub. 2018-ci il avqustun 11-də Azərbaycanda rəsmi səfərdə olan Tacikistan Respublikasının Prezidenti Emoməli Rəhmona ADA Universitetinin Fəxri Doktoru diplomu təqdim edilib. Hazırda Azərbaycanda onlarla tacikistanlı tələbə təhsil alır.

Azərbaycan-Tacikistan mədəni əlaqələri də məhsuldarlığı ilə seçilir. Ölkələrimiz ara-

ri baş tutub. Paytaxtla yanaşı, Gəncədə də keçirilən mədəniyyət günləri çərçivəsində Bakıda Tacik Kino Günləri də təşkil olunub. Düşənbədə azərbaycanlı heykəltaraşlar Fuad Əbdürrəhmanovun (Rudəkinin heykəli, 1964-cü il) və Ömər Eldarovun (Sədrəddin Ayinin heykəli, 1978-ci il və İbn Sinanın heykəli, 1980-ci il) əsərləri mövcuddur. 2022-ci ildən əvvəl Bakı və Düşənbə şəhərləri arasında Qardaşlaşma haqqında memorandum imzalanıb. Bundan başqa, Xocənd şəhəri və Gəncə qardaşlaşmış şəhərlərdir.

Ölkələrimiz arasında əlaqələrin inkişafında Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və Tacikistan Prezidenti Emoməli Rəhmonun şəxsi dostluq münasibətləri mühüm rol oynayır. Dövlət başçıları arasında qarşılıqlı səfərləri ölkələrimiz arasında münasibətlərin inkişafında yeni səhifə açır. Səfərlər ölkələrimiz arasında yüksək səviyyədə olan əlaqələrin daha da inkişafına və qarşılıqlı maraq doğuran sahələrdə əməkdaşlığın gücləndirilməsinə töhfə verməkdir.

AVROPA İLƏ ASİYA ARASINDA NƏQLİYYAT QOVŞAĞINA VƏ TRANZİT MƏRKƏZƏ

Məlumdur ki, Vətən müharibəsindən sonra Azərbaycanın nəqliyyat-logistika imkanlarının genişlənməsi, Zəngəzur dəhlizinin reallaşdırılması məsələsi ölkəmizi Şərqlə Qərb arasında mühüm nəqliyyat qovşağına çevirib. Təsədüfi deyil ki, bu gün Mərkəzi Asiya ölkələrindən, bir qədər də uzağa getsək, Çindən Avropaya gedən ən qısa və təhlükəsiz tranzit daşımlar məhz ölkəmizin ərazisindən həyata keçirilir, bu da Azərbaycana marağı getdikcə artırır. Dünyada cərəyan edən son hadisələr fonunda Azərbaycanın da üzərində yerləşdiyi Orta Dəhlizin əhəmiyyəti artmaqdadır. Dövlətimizin başçısının uzaqgörən siyasətinin nəticəsi olaraq Azərbaycanda müasir nəqliyyat-logistika infrastrukturunu yaradılıb və ölkəmiz beynəlxalq nəqliyyat şəbəkələri ilə inteqrasiya olunub. Azərbaycan reallaşdırdığı nəhəng infrastruktur layihələri ilə Avropa ilə Asiya arasında vazkeçilməz nəqliyyat qovşağına və tranzit mərkəzə çevrilməkdədir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev çıxışlarının birində "Azərbaycan isə Avropa ilə Asiyanın qovuşuğunda yerləşən birləşdirici ölkə kimi özünün nəqliyyat infrastrukturunu ilə, elbəttə ki, bu məsələdə mühüm rol oynayır", - deyərək bildirib.

Təbii ki, Azərbaycan - Tacikistan münasibətləri

Əvvəl sanksiya, sonra hücum

ABŞ-Rusiya münasibətləri ilk baxışdan loyallı kimi görünür. Amma Vaşinqtonun, xüsusən də prezident Trampın gedişləri, administrasiyasını davranışları fərqli nüansları diqqət mərkəzinə gətirir. Rusiyanın Ukrayna ilə müharibəyə çəkilməsi əsasən Qərbin marağında olub və bu gün də savaşın davam etməsinə istəyir. Qərb koalisiyasının başında kim dayanır? Əlbəttə, ABŞ. Deməli Tramp hansı bəyanatı verirsə versin, Putinlə nə qədər səmimi olursa olsun, əsas məqsədinin əzəli düşməni məhv etmək olduğunu unutmamalıyıq. Qərb dışını Rusiyanın təbii sərvətlərinə qıcaıyır, iştahası Ukrayna prezidenti Zelenski ilə tələsik nadir mineralların istismarı ilə bağlı müqavilənin imzalanmasında da özünü açıq şəkildə büruzə verdi. Hətta Trampın məqsədini əvvəlcədən bilən Putin ona Rusiya ərazisində olan nadir mineralların birgə çıxarılması barədə müqavilə də təklif etmişdi. Amma Vaşinqton hələ də Rusiya ilə adıçkilən sənədi imzalamağa tələsmir. Deməli, plandakılar başqadır.

ABŞ liderinin Rusiyaya qarşı yeni sanksiyalar tətbiq etməyə hazır olub-olmaması ilə bağlı suala Tramp belə cavab verib: "Bəli". ABŞ prezidenti Rusiyaya qarşı sanksiyaların tətbiqinin "ikinci mərhələsinə" keçməyə hazırdır və bunu Ağ Evin qarşısında keçirdiyi mətbuat brifinqində deyib. Jurnalistlərin Ağ Evin Kremlə qarşı sanksiyalar tətbiq etməyə və Rusiya diktatoru Vladimir Putini cəzalandırmağa (Ukraynaya qarşı kütləvi zərbələrə görə) hazır olub-olmaması ilə bağlı sualına Tramp müsbət cavab verib: "Mən hazıram".

Vaşinqton Moskvaya təzyiqi artırır, amma şərt var

ABŞ Rusiyaya təzyiqi artırmağa hazırdır, lakin onların avropalı tərəfdaşlarının dəstəyinə ehtiyacı var. Maliyyə naziri NBC telekanalında deyib ki, ABŞ Rusiya iqtisadiyyatını "məhv etmək" üçün Rusiya neftini alan ölkələrə qarşı əlavə sanksiyalar tətbiq etmək üçün Avropa ölkələri ilə işləməyə hazırdır. "Biz Rusiyaya təzyiqləri artırmağa hazırıq, lakin avropalı tərəfdaşlarımızın bizi dəstəkləməsinə ehtiyacımız var".

Bessentin sözlərinə görə, Ukrayna müdafiəçilərinin nə qədər dayana biləcəyi ilə Rusiya iqtisadiyyatının nə qədər dayana biləcəyi arasında fərq var, çünki "biz indi yarışdayıq". Əgər ABŞ və Avropa Birliyi işə qarışsa, Rusiya neftini alan ölkələrə əlavə sanksiyalar, ikinci dərəcəli tariflər tətbiq etsələr, Rusiya iqtisadiyyatı tamamilə çökəcək və bu, prezident Putini danışıqlar masasına oturmağa məcbur edəcək", - ABŞ maliyyə naziri bildirib. Bu yaxınlarda Avropa Komissiyasının sədri Ursula fon der Leyen Rusiyaya qarşı birgə sanksiyalarla bağlı ABŞ-in vitse-prezidenti J.D.Vens ilə telefon danışığı aparıb.

Tramp Ukraynadakı müharibə barədə

Tramp növbəti dəfə Ukraynadakı müharibəni dayandıracağına söz verib. Amerika lideri bildirib ki, o, yeddi müharibəyə son qoyub və Ukrayna münafişəsi də "eyni şeylə" üzləşəcək. ABŞ prezidenti Donald Tramp deyib ki, Ukraynada müharibə bitməsə, "ödəməli olan dəhşətli bədəli olacaq". Mətbuat konfransı zamanı jurnalistlərə bildirib ki, o, 7 müharibəyə son qoyub və Ukrayna münafişəsi də "eyni şeylə" üzləşəcək. "Və başqa işlər görəcəyik. Amma düşündüyümdən bir az daha çətin olduğu ortaya çıxdı. Və bu həyata keçiriləcək", - Tramp deyib. Bununla belə, Amerika prezidenti qeyd edib ki, Ukraynada müharibə bitməsə, "nəticələri dəhşətli olacaq". Tramp Ukraynaya qarşı kütləvi hücumlardan sonra ABŞ-in Rusiyaya qarşı əlavə sanksiyalar tət-



Tramp Rusiyaya təzyiqi artırır

biq etməyə hazır olduğunu açıqlayıb. Ağ Evin rəhbəri dəfələrlə Moskvanı əlavə təzyiqlə hədələyib, lakin sülh danışıqlarını davam etdirməklə bundan çəkinib. O, bu qərarın yekun olub-olmadığını və ya ikinci mərhələnin nə demək olduğunu açıqlamayıb. Lakin onun son şərtləri ABŞ-in Rusiyaya qarşı getdikcə daha aqressiv mövqeyindən xəbər verir.

Trampın qıcıqlanması

Amerika mediasının Ağ Evdəki mənbələrə istinadən yazdığına görə, Tramp yanvar ayında Ukraynadakı müharibəni tez bir zamanda dayandıra biləcəyinə söz verdikdən sonra hərbi əməliyyatları dayandıra bilməməsindən məyus olub. Dünənki sanksiya elanı ABŞ prezidentinin Rusiyaya qarşı hərəkətlərini, o cümlədən keçən ay ABŞ-a Hindistan ixracatına cəza rüsumlarının tətbiqini müdafiə etdiyi bir sıra şərtlərindən sonra gəlir. Məlum olduğu kimi, Hindistan Rusiyanın enerji ixracatının əsas alıcısıdır, Qərb alıcıları isə müharibəyə cavab olaraq onları kəsiblər. "Bu, Rusiyaya yüz milyardlarla dollara başa gəlir", - Tramp çərşənbə günü deyib. "Siz bunu hərəkətsizlik adlandırırırsınız? Mən hələ ikinci və ya üçüncü mərhələni etməmişəm" deyib.

Ənənəvi söhbət

Eyni zamanda, bazar günü sanksiyalara eyham vurduqdan sonra Tramp jurnalistlərə deyib ki, o, hələ də Putinlə "çox yaxında" danışımağı planlaşdırır. "Çox yaxında. Yaxın bir neçə gündə. Baxın, biz bunu edəcəyik. Rusiya ilə Ukrayna arasındakı vəziyyəti həll etmək lazımdır", - o deyib. ABŞ prezidenti həmçinin bildirib ki, Rusiyanın Kiyevin mərkəzində Nazirlər Kabinetinin binasına ziyan vuran və bütün müharibənin ən çox sayda pilotsuz uçuş aparatları ilə endirdiyi ən son kütləvi hücumundan qəzəblənib. "Orada baş verənlərdən razı deyiləm. İnanıram ki, məsələni həll edəcəyik. Amma mən onlardan razı deyiləm. Bu müharibə ilə bağlı heç nədən razı deyiləm", - Tramp deyib.

Aİ ilə birgə fəaliyyətlər

Həmin gün ABŞ-in Maliyyə Naziri Scott Bessent Vaşinqtonun ilk növbədə Rusiya neftini alan ölkələr üçün ikinci dərəcəli tarifləri genişləndirməklə "Rusiyaya təzyiqi artırmaq" üçün avropalı müttəfiqləri ilə işləməyə hazır olduğunu söyləyib. Bessent NBC News-a bildirib ki, bu addım Moskvanın

onsuz da ağır vəziyyətdə olan iqtisadiyyatını zəiflədə və Rusiya prezidenti Vladimir Putini danışıqlar masasına oturmağa məcbur edə bilər. Bloomberg bazar ertəsi bildirib ki, Aİ nümayəndə heyəti həqiqətən də Rusiyaya qarşı sanksiyaları müzakirə etmək üçün Vaşinqtona səfər edəcək. KİV-in məlumatına görə, Aİ ölkələri Rusiya banklarına, neft sektoruna, ödəniş sistemlərinə və kriptovalyuta birjalarına təsir edəcək yeni məhdudiyyətlər tətbiq etməyi planlaşdırır. Bu, Rusiyanın Ukraynaya genişmiqyaslı müdaxiləsindən sonra Aİ-nin 19-cu sanksiyalar paketi ola- caq.

Von der Leyen bunu pisləyir

Avropa Komissiyasının rəhbəri bildirib ki, Kreml növbəti dəfə diplomatiyaya məhəl qoymur, beynəlxalq hüququ pozur və insanları ayrı-seçkilik etmədən öldürür. Avropa Komissiyasının sədri Ursula fon der Leyen vurğulayıb ki, ötən gecə Rusiya Ukraynaya qarşı ən böyük birləşmiş hücumlardan birini həyata keçirib, həm hökumət binalarını, həm də mülki evləri vurub. O, bunu bazar günü, sentyabrın 7-də "X" platformasında yazıb. "Kreml növbəti dəfə diplomatiyanı ələ salır, beynəlxalq hüququ tapdalayır və ayrı-seçkilik etmədən öldürür", - von der Leyen qeyd edib. O, vurğulayıb ki, Avropa Ukraynanı hərtərəfli dəstəkləməkdə davam edir, onun Silahlı Qüvvələrini gücləndirir, uzunmüddətli təhlükəsizlik təminatları yaradır və Rusiyaya qarşı sanksiyaları dərinləşdirir.

İstəklilər Koalisiyasının iclasından əvvəl fon der Leyen əsas vəzifələri qeyd edib, onların arasında Ukraynanın "polad kirpi"ne çevrilməsini bir daha qeyd edib. Xatırladaq ki, sentyabrın 7-nə keçən gecə Rusiya qoşunları 800-dən çox zərbə PUA və yerüstü raketlərdən istifadə etməklə Ukrayna ərazisinə hücumla keçib. Müdafiə Qüvvələri düşmən hədəflərinin əksəriyyətini vurmağa müvəffəq olub. Zelenski zərbənin nəticələri- nə cavab olaraq bildirib ki, Ukrayna hava hücumundan müdafiə sisteminin gücləndirilməsi ilə bağlı bütün razılaşmaların yerinə yetirilməsini gözləyir.

Baş nazirdən Rusiyaya ittiham

Kanadanın baş naziri Mark Karni deyib ki, Kreml lideri Vladimir Putin "hələ sülhün zəruriliyi ilə barışmayıb". O, deyib ki, beynəlxalq ictimaiyyət Moskvaya "maksimum təzyiq" göstərməyə davam etməlidir. Onun sözlərinə görə, Kreml lideri Vladimir Putin "hələ

sülhün zəruriliyi ilə barışmayıb". "Putin bu müharibənin səbəbkardır, qətlərin səbəbkardır. O, sülh şərtlərini diktə etməyəcək", - Karni vurğulayıb.

O əlavə edib ki, müttəfiqlərin Rusiyaya təzyiqi yeni sanksiyaların tətbiqi, Ukrayna qoşunlarının silahlandırılması və "hərbi əməliyyatlar dayandırıldıqdan sonra" Ukraynaya dəstək olacaq. Kanadanın baş naziri qeyd edib ki, sanksiyaların növbəti mərhələsi artıq Ukraynanın müttəfiqləri tərəfindən hazırlanır. Daha əvvəl Karni bildirib ki, Rusiya hakim rejiminin başçısı Vladimir Putin müharibənin dayandırılması şərtlərini müzakirə etmək üçün Ukrayna prezidenti Vladimir Zelenski ilə görüşməkdən qorxur. Kanada hökumətinin başçısı Kiyev üçün gələcək təhlükəsizlik təminatlarının tərkib hissəsi kimi Kanada hərbiçilərinin Ukraynada olmasını istisna etməyib.

"Drujba" yaxınlığında yenidən partlayış

Şahidlər sosial mediada dron hücumu fonunda beş-yeddi güclü partlayış haqqında yazır. Nəticələri hələ məlum deyil. Bazar gününə, sentyabrın 7-nə keçən gecə Rusiya Federasiyasının Bryansk vilayətində Uneça neft nasos stansiyasının yaxınlığında yerləşən Naytoviçi kəndinin sakinləri partlayış səsləri eşidiblər. Bu barədə bir neçə Telegram kanalı hadisə şahidlərinə istinadən məlumat yayıb. Xüsusilə, yerli sakinlər sosial şəbəkələrdə stansiyanın ərazisində güclü partlayışlar baş verdiyini yazır və başın üstündə uçan dronlardan şikayətlənirlər.

Hücumun nəticələri hələlik məlum deyil. Unecha stansiyası AK "Transnaftoproduct" holdinqi tərəfindən idarə olunan Drujba magistral neft kəmərləri şəbəkəsində əsas mərkəzdir. Onun əsas vəzifəsi nefti boru kəməri sistemi ilə nəql etməkdir. Drujba magistral neft kəmərinin ümumi uzunluğu 8900 km-dir və bir neçə ölkədən keçir.

Xatırladaq ki, Ukrayna Silahlı Qüvvələri artıq iki dəfə Uneça neft nasos stansiyasına hücum edib: avqustun 13-nə keçən gecə və avqustun 22-nə keçən gecə. Bundan sonra Macarıstanın xarici işlər naziri Peter Szijarto bildirib ki, Macarıstan Ukraynanın Rusiyaya hücumunu "öz suverenliyinə hücum kimi qiymətləndirir", çünki guya bu səbəbdən ölkə neft tədarükünü dayandırır. Ukraynanın xarici işlər naziri Andriy Sibiqa Macarıstana neftlə bağlı "Moskvadakı dostlarına" şikayət etməyi tövsiyə edib.

V.VƏLİYEV



Sentyabrın 8-də Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) Mərkəzi Aparatında partiyanın 2025-ci il 9-17 sentyabr tarixlərində Çin Xalq Respublikasında (ÇXR) səfərdə olacaq nümayəndə heyəti ilə görüş keçirilib. YAP Sədrinin müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov Azərbaycan-Çin münasibətlə-

Çinə səfər edəcək YAP nümayəndə heyəti ilə görüş keçirilib



rinin möhkəm dostluğa, qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığa və hərtərəfli strateji tərəfdaşlığa əsaslandığını vurğulayıb. İki ölkə arasında müxtəlif sahələri əhatə edən əməkdaşlığın dərinləşdirilməsi üçün etibarlı zəminin mövcud olduğunu diqqətə çatdıran Tahir Budaqov Azərbaycan-Çin münasibətlərinin hər iki ölkənin milli maraqlarına və müasir global çağırışlara cavab verdiyini qeyd edib: "Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyev ilə Çin Xalq Respublikasının Sədri, Çin Kommunist Partiyasının (ÇKP) Baş katibi Si Cinpin arasında keçirilən görüşlər, aparılan yüksək səviyyəli dialoq iki ölkə arasında əməkdaşlığın inkişafına ciddi təkan verir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin cari ilin aprel ayında Çin Xalq Respublikasına dövlət səfəri və sentyabrın 1-də Tiencin şəhərində "ŞƏT plus" formatında keçirilən görüş zamanı səsləndirdiyi fikirlər bir daha onu deməyə əsas verir ki, iki ölkə arasında hərtərəfli strateji tərəfdaşlıq əlaqələrinin dərinləşdirilməsi ölkələrimizin xarici

siyasətinin mühüm istiqamətlərindəndir".

YAP Mərkəzi Aparatının rəhbəri bildirib ki, Azərbaycan beynəlxalq miqyasda sülh, təhlükəsizlik və işbirliyinin təşviqi məqsədilə Çin tərəfindən irəli sürülmüş global təşəbbüsləri dəstəkləyir. Azərbaycanın Çinin "Bir kəmə, bir yol" təşəbbüsünü ilk dəstəkləyən ölkələrdən olduğunu xatırladan Tahir Budaqov qeyd edib ki, Azərbaycan bu təşəbbüsün reallaşması istiqamətində praktiki layihələr icra edir: "Ölkələrimiz arasında əməkdaşlıq siyasi, iqtisadi-ticarəti, enerji və nəqliyyat-logistika sahələri ilə yanaşı, rəqəmsal iqtisadiyyatın, elm və texnologiyaların, təhsil və mədəniyyətin inkişafını da əhatə edir".

Tahir Budaqov qeyd edib ki, qarşılıqlı səfərlər ölkələr və siyasi partiyalar arasında münasibətlərin mövcud durumunun dəyərləndirilməsi və əməkdaşlıq dairəsinin genişləndirilməsi baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Onun sözlərinə görə, Azərbaycan-Çin əlaqələrinin vacib tərkib hissəsi kimi YAP ilə ÇKP arasında münasibətlərin inkişafı xüsusi önəm daşıyır: "Bu əməkdaşlıq çərçivəsində

partiyalar arasında fəal siyasi dialoq mövcuddur və qarşılıqlı təmaslar intensiv şəkildə davam etdirilir".

YAP nümayəndə heyətinin Çin Xalq Respublikasına səfər proqramının zəngin olduğunu diqqətə çatdıran Tahir Budaqov qeyd edib ki, bu səfər iki ölkənin hakim partiyaları arasında uğurlu əməkdaşlığın dərinləşdirilməsi, davamlı siyasi dialoqun təmin olunması, qarşılıqlı fikir və təcrübə mübadiləsinin aparılması baxımından xüsusi əhəmiyyət daşıyır: "2025-ci il 9-17 sentyabr tarixlərini əhatə edəcək səfər çoxşaxəli əməkdaşlığın tərkib hissəsi kimi mühüm əhəmiyyətə malikdir".

Görüşdə iştirak edən Çin Xalq Respublikasının Azərbaycandakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfəri Lu Mey nümayəndə heyətini salamlayaraq bildirib ki, Çin-Azərbaycan münasibətləri ardıcıl olaraq inkişaf edir. O, xüsusilə bir neçə gün öncə keçirilmiş yapon işğalına qarşı Çin xalq müqaviməti və İkinci Dünya müharibəsində Qələbənin 80-ci ildönümünə həsr olunmuş

paradda Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyevanın iştirakının önəmini diqqətə çatdırıb. Səfirin sözlərinə görə, global geosiyasi konjunktura hər iki ölkəyə əməkdaşlıq imkanlarını daha da genişləndirmək üçün əlverişli şərait yaradır: "Son illərdə Azərbaycanla Çin arasında əlaqələr bütün sahələr üzrə yüksələn xətt üzrə inkişaf edərək əməkdaşlığın dərinləşməsinə şərtləndirib. Azərbaycanın tranzit-logistika imkanları, neft-qaz sektorundakı zəngin təcrübəsi və bərpaolunan enerji sahəsində böyük potensialı Çin tərəfinin xüsusi maraq dairəsindədir".

Səfir YAP nümayəndə heyətinin səfər zamanı Çində dövlət idarəetməsinin təkmilləşdirilməsi sahəsində yeniliklər və partiya quruculuğu təcrübəsi ilə ətraflı şəkildə tanış olmaq imkanının yaradılacağını da əlavə edib. Səfərin uğurlu keçəcəyinə inamını ifadə edən YAP Sədrinin müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov nümayəndə heyətinə müvafiq tövsiyə və tapşırıqlarını verib.

"Azərbaycan - Özbəkistan əlaqələri strateji müstəviyə keçir"

"Bugün Azərbaycan - Özbəkistan münasibətlərinin inkişaf dinamikasına biz iki (ikitarəfli münasibətlər kontekstində və beynəlxalq əlaqələr fonunda) aspektdən yanaşmalıyıq". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında beynəlxalq məsələlər üzrə tədqiqatçı Həşim Səhrablı deyib. O bildirib ki, ikitarəfli münasibətlər aspektində bu əlaqələrin inkişafı artıq bir çox mənada hər kəsə aydındır: "Burada biz Özbəkistanla dinimizin, irqimizin, millətimizin bir olması baxımından demək olar ki, bütün sahələrdə əməkdaşlıq imkanlarını qazanmışıq və bu istiqamətdə də davam edirik. Yeni, biz Özbəkistanla həm mədəni əlaqələrimizi artırırıq, həm iqtisadi, həm də siyasi əlaqələrimizi inkişaf etdiririk. Son dövrlər artıq söhbətlər gedir və bizim ümidimiz ondan ibarətdir ki, Özbəkistanla hərbi-siyasi sahədə də əməkdaşlıqlar daha da inkişaf edəcək və biz strateji müttəfiqliyimiz əsasında birbaşa müttəfiq ölkələr

kimi çıxış etməyə başlayacağıq.

İkinci aspekt isə beynəlxalq əlaqələr formatıdır. Özbəkistanla Azərbaycan bir çox beynəlxalq təşkilatların üzvüdürlər, amma bunların içərisində Türk Dövlətləri Təşkilatı xüsusi vurğulanmalıdır. Ona görə ki, bu təşkilat artıq türklərin istər Anadoluda, istərsə də Mərkəzi Asiyada - yeni Türkünstanda olmasından asılı olmayaraq, bir çatı altında birləşməsinə səbəb olur. Bu birlik bütün təzyiqlərə qarşı bir güc mərkəzi kimi birgə hərəkət etmək üçün effektiv olacaq. Azərbaycan - Özbəkistan münasibətləri bu kontekstdə də xüsusi qeyd olunmalıdır. Türk Dövlətləri Təşkilatı gündü-gündən güclənir. Əgər ilk yaradıldığında bu təşkilat sadəcə mədəni və diplomatik əlaqələrə fokuslanırdısa, bu gün biz görürük ki, artıq onun fəaliyyət sahəsi genişlənməkdədir, iqtisadi müstəviyə daşınıb, hazırda isə hərbi müstəviyə doğru inkişaf edir.



Gələcəkdə bu təşkilata üzv olan bütün türk dövlətlərinin vahid bir ordusu, güc mərkəzi, hər sahədə birlikdə çıxış edən bir strukturu formalaşacaq. Bu halda biz şərqdən qərbə, şimaldan cənuba qədər qarşılaşdığımız bütün təhdidlərə qarşı çevik və güclü cavab vermək imkanına sahib olacağıq. Ona görə də Azərbaycan - Özbəkistan münasibətləri bütün bu aspektlərdə xüsusi əhəmiyyət kəsb edir və bu sahədə fəaliyyətlər daha da genişləndirilməlidir".

Günəl Fərzəliyeva

“Çin və Azərbaycan qlobal idarəetmədə islahatların aparılması və onun təkmilləşdirilməsinin əsas qüvvəsidir”

“Çin Xalq Respublikasının Sədri Si Cinpin tərəfindən irəli sürülən təşəbbüs (Qlobal İdarəetmə Təşəbbüsü - red.) müasir dünyanın ümumbəşəri istəklərinə və təxirəsalınmaz ehtiyaclarına cavab verir. O, irəli sürüldükdən dərhal sonra müxtəlif ölkələrin liderləri və beynəlxalq təşkilatların rəhbərləri tərəfindən bəyanlib və dəstəklənib. Prezident İlham Əliyev “ŞƏT plus” formatdakı çıxışında qeyd edib ki, Azərbaycan beynəlxalq sülhün, təhlükəsizliyin və inkişafın təşviqi məqsədilə Çin tərəfindən irəli sürülən Qlobal İnkişaf, Qlobal Təhlükəsizlik və Qlobal Sivilizasiya təşəbbüslərini fəal dəstəkləyib.”



Bu barədə Çin Xalq Respublikasının Azərbaycan Respublikasındakı səfiri Lu Mey Prezident İlham Əliyevin Çinə son səfərinin yekunlarına həsr olunmuş brifinqdə bildirib. “Bu il ümumdünya antifaşist müharibəsində Qələbənin 80 illiyi və BMT-nin yaranmasının 80 illiyi qeyd olunur. Bununla əlaqədar olaraq Sədr Si Cinpin qlobal idarəçiliyi gücləndirmək və təkmilləşdirmək məqsədilə Çin müdrikliyini və Çin versiyasını tətbiq edərək Qlobal İdarəetmə Təşəbbüsünü təntənəli şəkildə irəli sürüb.

Mövcud beynəlxalq vəziyyət dəyişikliklər və sarsıntılara məruz qalır, bu da BMT-yə və çoxtərəfliliyə mənfi təsir göstərir, qlobal idarəetmə defisiti isə artmaqda davam edir. Sədr Si Cinpin qeyd edilən təşəbbüsü irəli sürərək “Hansı qlobal idarəetmə sistemi qurulmalıdır?” və “Qlobal idarəetmədə necə islahat edilməli və o, təkmilləşdirilməlidir? suallarına diqqət

çəkib”, - deyə diplomat bildirib.

Onun sözlərinə görə, hər biri öz istiqaməti olan dörd qlobal təşəbbüs paralel olaraq həyata keçirilir. Onlar müxtəlif tərəflərdən qeyri-sabit olan dünyaya əminlik və müəyyənlik gətirərək və Çinin beynəlxalq məsələlərdə məsuliyyətini və rolunu nümayiş etdirərək bəşəriyyət üçün ortaq gələcəyi olan bir cəmiyyətin qurulmasında strateji rəhbərliyi təmin edir.

“Azərbaycan, həmçinin dövlətlərin suveren bərabərliyi, BMT Nizamnaməsinə və beynəlxalq hüquqa hörmət əsasında beynəlxalq münasibətlərin yaxşılaşdırılmasına yönəlmiş mühüm və vaxtında olan tədbir kimi Çin Xalq Respublikası Sədrinin təqdim etdiyi Qlobal İdarəetmə Təşəbbüsünü alqışlayır. Hər iki dövlət - Çin və Azərbaycan - Qlobal Cənub ölkələri-dir və qlobal idarəetmədə islahatların aparılması və onun təkmilləşdirilməsinin əsas qüvvəsidir”, - deyə səfir vurğulayıb.



Tramp
Sorosun da
“fatihəsini
verir”...

MƏTLƏB

Metlebsalahov@mail.ru

Oğul Sorosun Trampa qarşı Demokratlarla birləşməsi ABŞ Administrasiyasını hərəkətə keçirib

Dünya siyasətində çirkin oyunları, bir sıra dövlətlərin hakimiyyətlərinə qarşı qiyamlar hazırlayan, ölkələrdə çaxnaşmalar yaradıb siyasi kaosdan yararlanan Corc Sorosun “dəftəri bağlanmağa” doğru gedir. Çünki ABŞ prezidenti Donald Tramp “Truth Social” hesabında C.Sorosu hədəfə alan paylaşım edib. Ağ Ev rəhbəri milyarder C.Soros və oğlu Aleksandrın ölkədəki etirazlara dəstək verdiyinə görə mühakimə olunmasına çağırış edib. Belə görünür ki, uzun onilliklərdir ki, Amerika liderlərinin “xeyir-duası” ilə dünyada böhran və kaoslar törədən C.Soros, indi elə ABŞ-ın özü üçün bir nömrəli təhlükə halına gəlib. “Dollar sehirbazı” artıq Ağ Evdə də ciddi başağrısı kimi qəbul edilir. Əlbəttə, dəli-sov, amma məhərrətli biznesmen kimi ad çıxarmış milyarder D.Trampin C.Sorosu da tarixin zibilliyinə atacağı elə də xəyal kimi görənmir. Dolların qoxusuna yaxşı bələd olan Ağ Ev sahibi, qoca Sorosun “nəfəsini kəsməyin” yolunu da bilməmiş deyil.

Diqqət edin, ABŞ lideri bildirib ki, milyarder C.Soros və oğlu ABŞ-dakı etiraz aksiyalarına dəstək verdikləri üçün RICO (reketçilik və qanunsuz təşkilatlara görə mühakimə aktı) qanununa əsasən mühakimə olunmalıdır. O əlavə edib ki, ABŞ hakimiyyəti “bu dəli insanlara ölkəni parçalayıb dağıtmağa imkan verməyəcək”. D.Trampin bu açıqlaması açıq şəkildə on illiklərdir ki, dünyanı qarışdıran bu maliyyə mafiyasının çöküşü üçün “fatihə” deməkdir. Əslində, bu, gözlənilən proses idi.

Çünki D.Tramp hakimiyyətə ikinci qayıdışından sonra dünya siyasətində əməli cəhətdə mövqə tutduğu bir vaxtda ABŞ daxilində əlində trilyard dollarlarla gəzişən canlı təhlükə istəməzdi. “Pul hər şey deyil, amma çox şeydir” ritorikası həmişə qorxulu olub. Elə bu gün də elədir. Milyarder prezident bu məsələdə titiz davranır. USAID kimi siyasi qərz, dünyada bütün pisliklərin ana xətti və “dollar borusu” olan dağıdıcı qurumdan sonra, indi də C.Sorosun hədəfə alınması əslində Sorosların ABŞ daxilindəki siyasi proseslərdə təsirinin getdikcə genişlənməsi və oğul Aleks Sorosun daha böyük iddialarla çıxış etməsidir. ABŞ mətbuatında yazılanlardan da aydın olur ki, C.Coros və ətrafı artıq ABŞ-ın daxili siyasətinə “dizayn etmək” qərarı veriblər. Hədəfdə əlbəttə milyarder prezidentdir. Amma məsələnin o tərəfi də var ki, D.Tramp C.Soros üçün “asan yem” deyil. Hazırda dünya siyasətinə hökmranlıq edən birsinə qarşı meydan oxumaq nə deməkdir, bunu da az-çox siyasətlə maraqlanan hər kəs əla bilir.

Hamiya aydın oldu ki, D.Tramp C.Sorosla yanaşı, onun oğlunu da hədəf alıb. Aleks Sorosun ölkə siyasətində təsiri getdikcə güclənir. Eyni zamanda, onun demokratlarla yaxınlığı da bir sıra qaranlıq faktlardan, eləcə də onların D.Tramp hakimiyyətinə qarşı hərəkətə keçməsindən xəbər verir. Sözsüz ki, hazırkı ABŞ prezidenti özünün hakimiyyətinə qarşı baş verən bu proseslərə kor ola bilməzdi. Bu səbəbdən də Ağ Ev rəhbərinin yaxınlaşan təhlükəni əvvəlcədən duyması, onlara qarşı hərəkətə keçməsi anlaşılan addımdır. Çox yəqin ki, yaxın vaxtlarda dünya Sorosların çöküşünü də izləməli olacaq. Amma bu baş verərsə, o zaman bu təkcə Sorosların çöküşü olmayacaq. Bu, həm də dünyanın yeni qaydalarının yaranması demək olacaq. Əlbəttə, ABŞ yeni dünya nizamı üçün gələcək Sorosunu çoxdan müəyyənləşdirib...

Ceyhun Bayramov ABŞ nümayəndələri ilə Vaşinqton razılaşmasının perspektivlərini müzakirə edib



Sentyabrın 8-də Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov ölkəmizdə səfərdə olan ABŞ-ın Orta Dəhliz üzrə Sertifikatlaşdırılmış Ticarət Missiyasının nümayəndələri ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, görüş zamanı cari ilin avqustun 8-də Vaşinqtonda Azərbaycan və ABŞ prezidentlərinin, Ermənistanın Baş nazirinin iştirakı ilə aparılmış müzakirələrin və imzalanmış sənədlərin tarixi əhəmiyyəti qeyd olunub, bu razılaşmalar

rın regional sülhə və tərəqqiyə töhfəsi qeyd edilməklə yanaşı, Azərbaycan-ABŞ əlaqələri üçün böyük perspektivlər açdığı vurğulanıb.

Bu xüsusda Azərbaycanın qərb bölgələri ilə ölkəmizin Naxçıvan Muxtar Respublikası arasında maneəsiz gediş-gəlişi təmin edəcək layihənin əhəmiyyəti

əti diqqətə çatdırılıb.

Azərbaycanın son onilliklərində Orta Dəhlizin canlandırılması və işlək vəziyyətə gətirilməsi üçün göstərdiyi səylərdən bəhs olunub, bu səylərin Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu, Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı, Ələt Azad İqtisadi Zonası kimi konkret layihələrlə reallaşdırıldığı diqqətə çatdırılıb.

Orta Dəhliz üzrə Xəzər dənizinin şərqindəki tərəfdaş dövlətlər, dost və qardaş Mərkəzi Asiya ölkələri ilə, həmçinin Azərbaycanın strateji əlaqələrə malik olduğu məmnunluqla xatırlanıb.

Görüş zamanı Azərbaycanın uzun illər boyu Avropanın enerji təhlükəsizliyində əhəmiyyətli rol oynadığını bildirilib, hazırda ölkəmizin təbii qazı ilə təchiz olunan ölkələrin sayının 14-ə çatdığı qeyd olunub.

Azərbaycanın hazırda nəhəng bərpaulunan enerji resurslarının inkişafı və Avropaya ötürülməsi üzrə tərəfdaş ölkələrlə genişmiqyaslı fəaliyyətlər həyata keçirdiyi qeyd olunub, bu məqsədlə Qara Dəniz Enerji sualtı kabelinin inşası kimi konkret layihələrin əhəmiyyəti diqqətə çatdırılıb. Görüş zamanı, həmçinin qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

“Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının 9-cu maddəsinə əsasən ölkəmiz başqa dövlətlərin müstəqilliyinə qəsd vasitəsi kimi və beynəlxalq münaqişələrin həlli üsulu kimi müharibəni rədd edir. Biz ümumbəşəri dəyərlərə sadıq olaraq bütün dünya xalqları ilə dostluq, sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaşamaq və bu məqsədlə qarşılıqlı fəaliyyət göstərməyi niyyət kimi müəyyən etmişik və başqa dövlətlərlə münasibətlərimizi hamılıqla qəbul edilmiş beynəlxalq hüquq normalarında nəzərdə tutulan prinsiplər əsasında qururuq”.



Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında deputat Bəhruz Məhərrəmov deyib. Onun sözlərinə görə, 30 ilə yaxın bir dövrdə Ermənistanın dövlət siyasəti çərçivəsində həyata keçirilən və Azərbaycan ərazilərinin 20 faizindən artığının işğalında ehtiva olunan sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlərə baxmayaraq Azərbaycan Respublikası hər zaman qeyd edilən prinsiplərə sadıq qalmış, dialoqla problemlərin köklü şəkildə həll ediləcəyinə inamını itirməmişdir: “Lakin Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyanın 2018-ci ildə o zaman işğal altında olan Xankəndi şəhərinin stadionunda “Qarabağ Ermənistanıdır, nöqtə” bəyanatını verməsi bölgədə sülh və sabitliyin dialoq vasitəsilə təmininə ümidləri tamamilə qırdı. Ermənistan isə daha da irəli gedərək “yeni müharibə və yeni topraqlar” tezisini ortaya atmaqla bölgədə gərginliyin qaçılmaz olduğunu siqallarını verməyə başladı və 2020-ci ildə işğalın dairəsini genişləndirmək məqsədilə Azərbaycana qarşı başlanan əməliyyatlar Azərbaycan

zində aşkarlanması prosesin getdikcə dözülməz hal aldığı, minalanmanın daha çox mülki şəxsləri hədəflədiyini aşkar formada nümayiş etdirirdi. 2023-cü ilin sentyabr ayının 19-da, səhər saatlarında Ermənistan silahlı birləşmələrinin törətdiyi növbəti terror aktı nəticəsində 4-ü polis, 2-si mülki şəxs olmaqla, 6 nəfərin mina terrorunun qurbanına çevrilməsi Azərbaycanı adekvat addımlar atmağa vadar etdi. Beləliklə, 2023-cü il sentyabr ayının 19-u, saat 13:00 radələrində Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələri cənab İlham Əliyevin müzəffər Ali Baş

“Azərbaycan məsələnin antiterror tədbirlərinə qədər uzanmasında maraqlı olmayıb”



Ordusunun əks-həmləsi ilə işğal və təcavüzə son qoyulması ilə nəticələndi. Cənab İlham Əliyevin müzəffər Ali Baş Komandanlığında qazanan bu Zəfərin nəticəsi olaraq Ermənistan Azərbaycan Respublikasının işğal altında olmuş 3 rayonunu bir güllə belə atmadan boşaltmağa məcbur oldu. Lakin, bildiyiniz kimi, Vətən müharibəsində böyük Zəfərimizə baxmayaraq Azərbaycanın beynəlxalq humanitar hüququ rəhbər tutması, addımlarında humanist dəyərlərə və insan amilinə xüsusi önəm verməsi Ermənistan və havadarları tərəfindən sui-istifadə edilməyə başlandı. Xüsusən əvvəllər Azərbaycan ərazilərinin işğalı faktoruna ölkəmiz əleyhinə təzyiq mexanizmi kimi baxan Qərb imperializmi 2020-ci ildən etibarən Azərbaycanın beynəlxalq hüquqla tanınan Qarabağ bölgəsində o zaman mövcud olan separatçı xunta rejiminə özünün yeni rıçağı kimi baxmağa başladı. Beləliklə, Vətən müharibəsindən sonrakı 3 il ərzində separatçıların sürətlə silahlanması, Azərbaycanın Qarabağ bölgəsinin isə ciddi şəkildə minalanmasında ehtiva olunan təhlükəli konfigurasiya formalaşdı. Vətən müharibəsinin ardınca Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin aralıq dövrdə həyata keçirdiyi əməliyyatlara baxmayaraq xunta rejimi, o cümlədən Qarabağda mövcud olan Ermənistanın silahlı qüvvələrinin hissələri təxribatlar törətməyə ara verməmiş, xüsusən Qərb imperializminin heç bir faktiki əsasə və real gücə söykənməyən təşviqi ilə cinayətkar davranışlarının əhatəsini hər ötən gün genişləndirməkdən çəkinmədilər. Xüsusən Azərbaycan ərazilərinin minalanmasının daha da intensivləşməsi, o cümlədən 2022-ci ildə Ermənistanda 2021-ci ildə istehsal olunmuş minaların Azərbaycan əra-

Komandanlığı altında antiterror əməliyyatlarına start verərək cəmi 1 gün ərzində qarşıya qoyulan vəzifələri ləyaqətlə yerinə yetirib ölkəmizin bütün ərazilərində dövlət suverenliyini bərqərar etdi. Cənab İlham Əliyevin xalqa 20 sentyabr 2023-cü il tarixli müraciətində də ifadə etdiyi kimi, terrorçular cəzalandırıldı və bir daha Ermənistanla göstərildi ki, onların istənilən təxribatının layiqli cavabı veriləcək”. Deputat fikirlərinə davam edərək həmçinin qeyd edib ki, qərb əslində özü Azərbaycanla Ermənistan arasında yeni münaqişədə maraqlı idi və antiterror tədbirlərinə fürsət kimi yanaşırdılar: “Belə ki, lokal xarakterli antiterror tədbirlərinə qədər ABŞ-nin Demokratlar İttidarı və Fransanın təmsilində bir sıra global subyektlər, habelə onların nəzarətində olan maddi təşkilatlar “Qarabağ ermənilərinin blokadası” adı altında regionda müxtəlif şəkildə siyasi şoulara start vermiş, hətta o zaman Xankəndidə xərcəng xəstəliyindən vəfat etmiş erməni əsilli bir sakinin Azərbaycanın blokadası nəticəsində aclıqdan ölməsi barədə ABŞ Senatında məruzə dinlənilmişdi. Eyni zamanda Fransadan Paris merinin başçılığı altında yük maşınlarının guya Qarabağa yardım gətirməsi fonunda Azərbaycanın suverenliyinə zidd olaraq sərhədləri qanunsuz keçməyə cəhd göstərməsi və beləliklə də, Azərbaycanı etnik təmizləmə və soyqırım törədən beynəlxalq subyekt kimi global miqyasda ittiham etməyə cəhd göstərilməsi fonunda antiterror tədbirləri Azərbaycandan ciddi ustalıq tələb edirdi. Bildiyiniz kimi, daha öncə Azərbaycan Prezidentinin qətiyyəti ilə Laçın sərhədburaxılış məntəqəsinin təsis olunması bu prosesdə Azərbaycanın qətiyyətli davranışlar sərgiləyəcəyinə şübhə doğurmurdu.

Beləliklə də, antiterror tədbirləri Azərbaycan hərbiçilərinin qəhrəmanlıq, şücaət, peşəkarlığı ilə relyef şəraitinin Ordumuzun əleyhinə olmasına, həmçinin düşmənin 30 ildən artıq bir müddətdə ciddi istehkamlar və əlverişli mövqedə əməliyyat şəraitinə ciddi formada nəzarət imkanlarına malik olmasına baxmayaraq biz bütün gözləntilərimizi cəmi bir neçə saat ərzində reallaşdırmaq mümkün deyildi. Beləliklə, 2023-cü ilin sentyabr ayında baş tutmuş antiterror tədbirləri ilkin baxışda Azərbaycan ərazilərinin kiçik bir hissəsini əhatələyən hərbi əməliyyatlar kimi görünərsə də, əslində məzmun və mahiyyətinə görə global əhəmiyyət daşıyır və beynəlxalq hüquq adına çox ciddi önəmə malikdir. İlk növbədə Azərbaycanın cənab İlham Əliyevin müzəffər Ali Baş Komandanlığında 20 saatdan az bir zamanda 30 il davam etmiş işğal və təcavüzə, o cümlədən möhkəmlənmiş və davamlı olaraq Qərb imperializmindən dəstək alan separatizmə son qoyması beynəlxalq hüququn ümumtənzim normalarında əksini tapan prinsiplərdən olan dövlətlərin ərazi bütövlüyü və dövlətlərin daxili işlərinə qarşılıqlı yolverilməzliyi prinsiplərinin tənəti oldu. Eyni zamanda separatizmə son qoymaqla Azərbaycan dövləti dünya tarixində getdikcə daha geniş vüsət alan bu problemin köklü həllinə qısa müddət ərzində effektiv şəkildə nail olan ilk beynəlxalq subyekt oldu. Həqiqətən də, ən azı ötən 100 il ərzində ərazisində baş qaldıran, yaxud bu və ya digər subyektlər tərəfindən dəstəklənən separatizm ocağı olan heç bir dövlət bu problemlərlə mübarizədə səmərəli həll üsulu tətbiq edə bilməmişdi. Lakin cənab İlham Əliyevin qətiyyətli davranışları, Azərbaycan Ordusunun güc və imkanları bizə separatizm problemini hərbi-siyasi yolla kökündən çözməyə imkan yaratdı və 20 saatdan az bir müddətdə bir çox beynəlxalq təcavüzkar tərəfindən dəstəklənən Ermənistan Azərbaycanla ikinci kapitulyasiya imza etməyə məcbur oldu. Antiterror tədbirlərinin beynəlxalq hüquq adına digər mühüm göstəricisi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin dünyaya beynəlxalq humanitar hüquq dərsi keçməsi oldu.

Bildiyiniz kimi, əməliyyatlar başlamazdan öncə və əməliyyatlar ərzində Azərbaycan Respublikasının aidiyyəti strukturları istər radioyayınlar, istər səsucaldıcılar, istərsə də verəqlər paylama üsulu ilə Qarabağda yaşayan erməniləri xəbərdar edərək mülki insanların hədəfdə olmayacağını, yalnız və yalnız əli azərbaycanlıların qanına batmış, habelə suverenliyimizə qəsd etməkdə olan separatçıları və cinayətkarları hədəfə alacağımız barədə mülki şəxslərə məlumat verilmişdi. Antiterror tədbirlərinin

gedişində də heç bir mülki şəxsə xəsarət yetirilməməsi, həmçinin heç bir mülki obyektin və evin hədəfə alınmaması Azərbaycanın beynəlxalq humanitar hüquqa böyük töhfəsi və bu istiqamətdə dövlətlərin fəaliyyəti üçün zəruri yol xəritəsinə çevrildi. Bir daha qeyd etməliyik ki, Azərbaycan məsələnin antiterror tədbirlərinə qədər uzanmasında maraqlı olmayıb. Cənab İlham Əliyev özü başda olmaqla, rəsmi Bakı dəfələrlə Ermənistanla xəbərdarlıq edərək Vətən müharibəsindən sonra Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycan ərazisində hələ də mövcud olmasını beynəlxalq hüquqa zidd və təhdid yaradan amil kimi qiymətləndirmiş və bu konfigurasiyaya son qoyulması üçün dəfələrlə Ermənistanın rəhbərliyinə və Ermənistanın xaricdəki havadarlarına, o cümlədən aidiyyəti beynəlxalq təsisatlara bu məzmununda müraciət edilmişdi.

Lakin nə Ermənistan, nə onun Qərbdəki havadarları, nə adicəkilən digər subyektlərin bu məsələnin ciddiliyinə önəm verməməsi, yaxud vəziyyətin getdikcə ağırlaşmasına fürsət kimi baxması Azərbaycanı qəti hərbi-siyasi addımlar atmağa vadar etdi. Azərbaycanın bütün ərazilərində dövlət hakimiyyətinin, beləliklə də suveren imkanlarımızın bərqərar olunması dövlətimizin üçün yeni bir mərhələ başlatdı. Beləliklə müstəqillik tariximizdə ilk dəfə olaraq antiterror tədbirlərindən sonra Azərbaycan Respublikası ölkəmizin sərhədləri daxilində bütün ərazilərimizi əhatələyən Prezident, Parlament və bələdiyyə seçkiləri keçirməklə suverenliyin bərqərar olunduğunu praktik olaraq göstərdi. Vətən müharibəsinin ardınca antiterror əməliyyatlarında Azərbaycanın hərbi-siyasi qələbəsi beynəlxalq hüququn aliliyinin təmini ilə yanaşı həm də ölkəmizin orta güc kimi, regionun əsas diqtə subyekti kimi yaratdığı reallıqları möhkəmləndirmiş oldu. Bu isə Azərbaycan Prezidentinin təşəbbüsü ilə başlanmış sülh söylərinin məhz cənab İlham Əliyevin diqtə etdiyi şərtlərlə Vaşinqtonda paraflanmasına və sülh üçün tarixi şansın yaranmasına gətirib çıxartdı. Düzdür, hazırda separatizmin qalıqlarının dünyanın ayrı-ayrı bölgələrində, xüsusən elə Ermənistanın özündə hərdən bu və ya digər formada mövcudluğunu bəyan etmək cəhdləri müşahidə olunur, lakin dövlət başçımızın 2024-cü ildə Novruz tonqalının Xankəndidə qalanması zamanı separatizmin tabutuna son mismarın vurduğunu bəyan etməsi artıq ərazi bütövlüyümüzü təhdid edən heç bir amilin, o cümlədən separatizmin bu bölgədə Azərbaycanın güc və imkanları qarşısında hər hansı formada şansı qalmadığını göstərir”.

Arzu Qurbanlı

Toqquşmalar, qanlı müharibələr, terrorlar, xəstəliklərlə yaşadığımız dünya uşaqlara da təsirsiz ötüşmür. Belə bir zamanda bu uşaqların təhsildən kənarda qalmaması aktulluq kəsb edir. Gələcəyimiz olan uşaqların normal şəraitdə təhsil almaları, sağlam mühitdə böyümələri, psixoloji travmalardan uzaq yaşaması üçün birgə səylər vacibdir. Ermənistanın Azərbaycana qarşı 30 ilə yaxın davam edən silahlı təcavüzü zamanı mindən çox təhsil müəssisəsi və uşaq bağçası tamamilə məhv edilib. Bu gün qloballaşan dünyamızda uşaqların xoşagəlməz mühitlə rastlaşması hər kəsə bəllidir. Bildiyimiz kimi, sentyabrın 9-u Birləşmiş Millətlər Təşkilatının (BMT) Baş Assambleyasının 74/275 sayılı qətnaməsinə əsasən, Təhsilin Hücumdan Beynəlxalq Müdafiəsi Günü kimi qeyd edilir.



Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə təcavüzə məruz qalan məktəblərimiz

9 Sentyabr Təhsilin Hücumdan Beynəlxalq Müdafiəsi Günüdür

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş katibi Baş Assambleyanın Təhsilin Hücumlardan Beynəlxalq Müdafiəsi Günü elan etməsi barədə yekdil qərarını alqışlayıb və YUNESKO və UNICEF-i münəfişdən zərər çəkmiş ölkələrdə yaşayan milyonlarla uşağın acınacaqlı vəziyyəti barədə məlumatlı olmağa çağırıb.

Əlbəttə ki, təhsilin bütün səviyyələrində olan, xüsusilə də həssas qruplara aid bütün şagirdlər üçün inklüziv, ədalətli, keyfiyyətli təhsilin qorunması və təmin edilməsi vacib amillərdəndir. Münəfişə yarandığı bölgələrdə məktəblərin, şagird və müəllimlərin hücumlardan qorunması mütləqdir. Uşaqların təhsil almalarına qarşı yönələn istənilən maneənin, hücumu qarşı sərt mövqə göstərməli və qarşısı alınmalıdır. Ötən əsrin əvvəllərində Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzü nəticəsində bu acınacaqlı tarixi yaşamışıq. Məktəblərimiz ermənilər tərəfindən dağıdılmış, müəllim və şagirdlərə ziyan dəymişdir. 44 günlük Vətən müharibəsi dövründə də dünyanın gözü qarşısında Azərbaycan bu zərbələrə yenidən məruz qaldı.

Uşaq Hüquqları Konvensiyasının və onun Uşaqların Silahlı Münəfişələrə cəlb edilməsinə dair Əlavə Protokolunun, habelə 1949-cu il Müharibə Qurbanlarının Müdafiəsi üzrə Cenevrə konvensiyalarının tərəfi olan Azərbaycan Respublikası uşaq hüquqlarının səmərəli müdafiəsinin təmin edilməsinə və silahlı münəfişələrdən əziyyət çəkən uşaqların vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasına yönəlmiş beynəlxalq səylərə qətiyyətli və davamlı olaraq dəstək verir. Ermənistanın Azərbaycana qarşı 30 ilə yaxın davam etmiş silahlı təcavüzü zamanı Azərbaycanın təhsil infrastrukturuna ciddi ziyan vurulub, mindən çox təhsil müəssisəsi və uşaq bağçasının tamamilə məhv edilib.

6-15 YAŞ ARASI 10 MƏKTƏBLİ FƏCİVİ ŞƏKİLDƏ QƏTLƏ YETİRİLİB

Vurğulamaq yerinə düşər ki, Ermənistan silahlı qüvvələrinin Tərtər rayonun artilleriya atəşinə tutması nəticəsində 18 məktəb binasına ziyan dəymiş, 2 məktəb binası tamamilə yararsız vəziyyətə düşmüşdü. Sınıf otaqları, binalar tamamilə dağıdılmışdı. Erməni işğalçıları tərəfindən Gəncə şəhərinin ballistik raketlə hədəfə alınması nəticəsində doqquz məktəbə ziyan dəymişdir. Bu kimi hallar Azərbaycan təhsilinə hücumdur. Baş vermiş 44 günlük müharibə zamanı da Ermənistan beynəlxalq humanitar hüquq normalarını kobud şəkildə pozaraq məktəbləri qəsdən hədəfə alıb, nəticədə 54 məktəbimiz dağıdılıb, 6-15 yaş arası 10 məktəbli fəciyə şəkildə qətlə yetirilib, 16 məktəbli isə yaralanıb. Münəfişəni geridə qoyaraq, Azərbaycan diqqətini bütün uşaqlarımızın təhsil və potensiallarından təhlükəsiz şəkildə istifadə etmələrinə yönəldib. Hazırda azad olunmuş ərazilərimizdə məktəblərimizi yenidən tikirik.

Müstəqillik tariximizdə Azərbaycanda



bütün sahələrdə əldə edilən inkişaf təhsil sahəsindən də kənər ötməmişdir. Azərbaycan Prezidenti Cənab İlham Əliyev tərəfindən təhsilə böyük önəm verilməsi, yeni proqram və layihələrin, təhsil islahatlarının həyata keçirilməsi Azərbaycan təhsilinin dünya standartları səviyyəsində qurulmasına gətirib çıxarıb. Həyata keçirilən dövlət proqramları çərçivəsində ölkənin bütün regionlarında ümumi təhsilin infrastrukturunu əhəmiyyətli şəkildə yenilənib. Ölkədə təhsilin müasir tələblərə cavab verən normativ-hüquqi bazası yaradılıb. Təhsil müəssisələri yenidən qurulub, yeni korpuslar istifadəyə verilib. Bunu Azərbaycanın hər bir bölgəsində görmək mümkündür. 30 ilə qədər işğal altında olan Azərbaycan torpaqları işğaldan azad edildikdən sonra Azərbaycan Prezidentinin xüsusi diqqəti sayəsində abadlıq-quruculuq işləri aparılır. Yeni məktəblərin salınması da görülmə işləri sırasında.

QARABAĞ VƏ ŞƏRQİ ZƏNGƏZURDA MƏKTƏB TİKİNTİSİ

Bildiyimiz kimi, Cocuq Mərcanlı işğaldan azad olunduqdan sonra burada aparılan abadlıq-quruculuq işləri nəticəsində tezliklə bu ərazi müasir məkanlar sırasına daxil oldu. Dövlətimizin başçısının 2017-ci il yanvarın 24-də imzaladığı "Cəbrayıl rayonunun işğaldan azad edilmiş Cocuq Mərcanlı kəndinin bərpası haqqında" Sərəncamı xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Kənddə böyük quruculuq işlərinə başlandı. Böyük Qayıdışın başlanğıcı olan bu kəndin bərpası ilə bağlı görülmə işlər çərçivəsində fərdi yaşayış evləri, infrastrukturun tikintisi ilə yanaşı, 96 şagird yerlik yeni məktəb binası da tikilib istifadəyə verildi. Müasir standartlara cavab verən məktəbdə ölkəmizin bir çox yerlərində olduğu kimi, informatika, gənclərin çağırışa qədərki hazırlıq kabinetləri, müəllimlər otağından ibarət məktəb binası lazımi inventar və avadanlıqlarla, istilik sistemi və internetlə təchiz edilib. Qeyd edək ki, məktəbin heyətində qazan-

xana, voleybol və basketbol meydançaları yaradılıb, yaşıllıqlar da salınıb.

Bu gün Cocuq Mərcanlıda tikilən məktəb kimi işğaldan azad olunan digər ərazilərimizdə də tikilir, yenidən qurulur. Görülmə işlər, davamlı səylər nəticəsində bərpa işləri uğurla davam edir. Yeni tipli məktəblər salınır. İşğaldan azad olunan ərazilərdə həyat yenidən qurulur. Azərbaycan dövlətinin Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdə həyata keçirdiyi bərpa və yenidənqurma prosesi çərçivəsində müasir, innovasiyalara əsaslanan təhsil ocaqlarının qurulmasına xüsusi diqqət ayrılır. Şuşadakı 1 saylı orta məktəb bunun daha bir əyani təsdiqidir. Müasir tələblərə cavab verən yeni təhsil müəssisəsi Şuşanın bərpa səviyyəsi ilə uzlaşır. 960 şagird yerlik üçmərtəbəli bina beş blokdan ibarətdir. Burada hər biri 24 nəfərlik 40 sinif otağı, 2 fizika, 2 kimya, 2 biologiya, 2 texnologiya, 2 informatika otağı, STEAM mərkəzi, kitabxana, oxu zalı, gənclərin ibtidai hərbi hazırlığı, rəssamlıq və musiqi kabinetləri, yeməcxana, akt və idman zalları, tibb, müayinə və inzibati heyət üçün iş otaqları var.

QARABAĞ REGIONUNDA İLK ALİ TƏHSİL OCAĞI

Prezident İlham Əliyevin "Qarabağ Universitetinin yaradılması haqqında" Sərəncamına əsasən, Xankəndi şəhərində yerləşən ali təhsil müəssisəsinin əsasında Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin tabeliyində "Qarabağ Universiteti" publik hüquqi şəxs yaradıldı. Qarabağ regionunda ali təhsil ənənəsi tarixən mövcud olub. Burada ilk ali təhsil ocağı 1969-cu ildə Azərbaycan Pedaqoji İnstitutunun filialı kimi qurulub, 1973-cü ildən 1988-ci ilədək ali təhsil müəssisəsi kimi fəaliyyət göstərərək, ərazilərimizin işğalı dövründə isə fəaliyyətini dayandıraraq, işğaldan azad edilmiş ərazilərin iqtisadi potensialı, aparılan bərpa-quruculuq işləri, eləcə də əmək bazarının tələbləri regionda yüksək ixtisaslı kadrla-

rın hazırlığını həyata keçirən ali təhsil müəssisəsinin təşkili zərurətini meydana çıxarmış oldu. Möhtərəm Prezidentimiz tərəfindən yaradılan Qarabağ Universiteti işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə fəaliyyətə başlayan ilk ali təhsil ocağıdır. Bu universitet doğma Qarabağda tarixən mövcud olmuş ali təhsil ənənələrinin bərpasını həyata keçirir.

TƏHSİL İNFRASTRUKTURUNUN BƏRPASI

960 şagird yerlik Ağdam şəhər 1 nömrəli tam orta məktəbin binasının açılışı da görülmə işlərin davamıdır. Qeyd edək ki, bu təhsil ocağının təməli 2021-ci il mayın 28-də Prezident İlham Əliyev tərəfindən qoyulub. Məktəbin binası "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı"nın icrası çərçivəsində inşa edilib. Binada 43 sinif, 16 inzibati otaq, 7 otaqdan ibarət STEAM adlandırılan elm, texnologiya, mühəndislik, sənət və riyaziyyat mərkəzi, müasir texnoloji avadanlıqla təchiz edilmiş fizika, kimya və biologiya laboratoriyaları, informatika və çağırışa qədərki hazırlıq otaqları, kitabxana, muzey, 352 yerlik yeməcxana fəaliyyət göstərir. Bundan başqa, məktəbdə müxtəlif tədbirlərin keçirilməsi üçün 468 yerlik akt zalı və iki qapalı idman zalı, açıq havada futbol və basketbol meydançaları da müəllim və şagirdlərin ixtiyarına verilib.

Bu gün Qarabağda təhsil sahəsində müasir tələblərə cavab verən maddi-texniki bazanın yaradılması ən önəmli məsələlərdən biridir. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə işğaldan azad edilən ərazilərimizdə hazırda təhsil infrastrukturunun bərpası və bu sahənin inkişafı istiqamətində çox mühüm işlər görülür. İstifadəyə verilən Ağdam şəhər 1 nömrəli tam orta məktəb bunun daha bir nümunəsidir.

Ağdam rayon Kəngərli kənd tam orta məktəbinin binasının açılışı da görülmə işlərin davamıdır. 30 sinif otağı olan 484 şagird yerlik məktəbdə təhsil prosesinin müasir səviyyədə təşkili üçün lazımi şərait yaradılıb, otaqlar zəruri dərs vəsaitləri ilə təchiz edilib. Burada biologiya, kimya və fizika laboratoriyaları, informatika, çağırışa qədərki hərbi hazırlıq kabinetləri, kitabxana, akt və idman zalları, yeməcxana mövcuddur. Təhsil ocağının ərazisində idman meydançası inşa olunub. Bu meydançadan şagirdlərlə yanaşı, dərsdən kənər saatlarda kənd əhalisi də istifadə edə biləcək. Ərazidə oyun və istirahət sahələri yaradılıb, yaşıllıqlar salınıb.

Əlbəttə ki, silahlı münəfişələr zamanı bütün səviyyələrdə təhsil müəssisələrinə hücumların baş verməsi ilə əlaqədar BMT tərəfindən Təhsilin Hücumlardan Beynəlxalq Müdafiəsi Günü elan edilməsi təqdirəlayiqdir.

Zümrüd BAYRAMOVA

Keçən həftə Belarus prezidenti Aleksandr Lukaşenko rəqəmsal işarə sferasının inkişafı ilə bağlı iclas keçirərək, kriptovalyuta fırıldaqçılarının yolverilməzliyini bəyan edib. O vurğulayıb ki, Belarus investorlarının xaricə köçürdüyü vəsaitlər halların yarısında geri qaytarılmır ki, bu da qəbul edilməzdir. O, kriptovalyutalardan sui-istifadə edənləri həbslə hədələyib. “Bu günə qədər ödənilməmiş borclar 14 milyon dollar təşkil edir”, - Belarus Dövlət Nəzarəti Komitəsinin sədri Vasili Gerasimov bildirib.



İcazəyə müsbət cavab

Paşinyanın Azərbaycanın üzərindən uçuşu sülh gündəliyinin təşviqidir

Eyni zamanda, avqustun 30-da xarici səfərə yola düşmüş Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın təyyarəsi Azərbaycanın hava məkanından keçərək sentyabrın 6-na keçən gecə geri qayıdıb, bu barədə hökumət başçısının mətbuat katibi Nazeli Baqdasaryan bildirib. “Bu il avqustun 8-də Vaşinqtonda sülh bərqərar olduqdan sonra Ermənistanın müvafiq orqanları Azərbaycandan Ermənistan Respublikasının baş nazirinin təyyarəsinin uçuşu üçün icazə istəyib və müsbət cavab alıb. Biz bu faktı regionda kommunikasiyaların qarşısının alınması, sülh gündəliyinin təşviqi və qarşılıqlı etimad mühitinin yaradılması istiqamətində əməli addım kimi qiymətləndiririk”, - o qeyd edib.

Baqdasaryan xatırladı ki, Azərbaycan təyyarələri uzun müddətdir ki, Azərbaycanın əsas hissəsi ilə Naxçıvan arasında Ermənistanın hava məkanı vasitəsilə əlaqəni təmin edir. Ötən həftə Gürcüstan hakimiyyəti Çinlə strateji tərəfdaşlığı gücləndirmək niyyətini açıqlayıb. Bunu baş nazir İrakli Kobaxidze deyib. Onun sözlərinə görə, Çin ilə strateji tərəfdaşlığın müxtəlif istiqamətlərdə genişləndirilməsi gözlənilir. Bu məqsədlə “Gürcüstan və Çin arasında əməkdaşlığın daha da dərinləşdirilməsi üçün həm siyasi, həm də iqtisadi istiqamətlərdə konkret addımlar atılacaq”. Xatırladaq ki, Çin və Gürcüstan 2023-cü ildə strateji tərəfdaşlıq modelinə keçiblər. Hər iki ölkə bir-biri üçün vizasız rejimə malikdir.

Daxili vəziyyət, yaxud erməni mətbuatı daha nə yazır?

Ermənistanın siyasi meydanı seçkilər ərəfəsində yenidən qurulur. Növbəti parlament seçkilərinə sayılı aylar qalıb, amma istənilən politoloq, siyasətçi deyəcək ki, hesab edin, heç nə qalmayıb, ona görə də bu gün hansı siyasi qüvvənin hansı kapitala, hansı potensiala seçkilərə qatılacağına

dan arxayın danışa bilərik. Və seçici onlardan hansı nəticəni gözləyə bilər. Yeri gəlmişkən, qarşıdan gələn seçkilər kifayət qədər maraqlı olacaq, çünki siyasi meydanın “mogikanları” ilə yanaşı, bəzilərinin baryeri keçmək üçün çox real şansları olan yeni qüvvələrin də iştirak üçün müraciət edəcəyi göz qabağındadır.

Bu gün də müəyyən dərəcədə biz başlanğıcda nə baş verdiyini, kimin və necə mövqe tutduğunu sosial sorğular sayəsində anlaya bilərik - sosioloqlar artıq işə başlayıblar. Beləliklə, bu gün GALLUP son sorğunun nəticələrini dərc edib, bu sorğu zamanı vətəndaşlara bir sual verildi - bu bazar günü seçki keçirilseydi, onlar hansı siyasi qüvvəyə səs verərdilər?

Sorğunun nəticələrinə görə, respondentlərin 17,3%-i Vətəndaş Müqaviləsi partiyasına, 13,4%-i Samvel Karapetyanın partiyasına (hələ formalaşma mərhələsindədir), 6,4%-i “Ermənistan” blokuna, 3,8%-i “Çiçəklənən Ermənistan”a (4 partiya), 3%-i isə “Respublika” partiyasına, 4%-i səs verəcəklərini bildirib. Həmçinin hazırda sorğuda iştirak edən vətəndaşların 2,5%-i həbsdə olan Vardan Qukasyanın “DOK” partiyasına, 1,1%-i Aram Sarkisyanın “Hanrapetutyun” partiyasına, 1,1%-i “Daşnaksütyun”a səs verməyə hazırdır...

Aydındır ki, seçkilərə qədər körpünün altından hələ çox su axacaq, çox şey dəyişəcək, amma o da göz qabağındadır ki, bu gün əsas favoritlər artıq müəyyənləşib: gələcəkdə Milli Assambleyada təmsil olunmaq şansı olan Nikol Paşinyan, Samvel Karapetyan, Robert Köçəryan, Qaqik Tsarukyan və Serj Sarkisyanın rəhbərlik etdiyi partiyalar və alyansların olacağı gözlənilir. Göstərilən faiz nisbətlərinin qorunub saxlanması və ya

dəyişdirilməsi artıq bu qüvvələrin qarşıdakı aylarda ictimaiyyətə hansı təkliflər, hansı kadr və ideyalar təqdim edəcəyindən, uzun müddətdir ki, dərin laqeydlik içində olan, nə müxalifətə, nə də iqtidara etibar etməyən, bu və ya digər şəkildə seçkiyə gedəcək cəmiyyətə hansı həll yolları təklif edəcəyindən asılıdır. Ona görə də nə qədər məyus olsa da, bütün qüvvələr başa düşür ki, elektoratı özünə cəlb etmək, ona inamı yenidən oyatmaq üzərində işləmək lazımdır. Müəyyən bir istisna ilə - yalnız Samvel Karapetyanın formalaşmaqda olan qüvvəsi, digər dörd partiyanın tərəfdarlarının sayı qədər loyallıq elektoratı var. Bu isə o deməkdir ki, həmin qüvvələr, məsələn, əvvəllər Paşinyanın partiyasına səs verənlər, bu dəfə mütləq şəkildə öz səslərini hakimiyyətdə olan partiya verməyə cəhklər. Ona görə də qarşıdan gələn aylar hamı üçün, o cümlədən Parlament üçün ciddi sınaqdır, ondan üz döndərənləri müxtəlif yollarla geri qaytarmağa çalışacaq.

Bəs, bu qüvvələr qarşıdan gələn seçkilərlə bağlı nə deyir? Son illər xüsusi fəallıq göstərməyən “Çiçəklənən Ermənistan” Partiyası hansı formatda iştirak edəcəyini hələ dəqiq açıqlamasa da, onun lideri Qaqik Tsarukyan müsahibələrinin birində bu ehtimalı inkar etməyib: “Əgər elektorat 2026-cı il seçkilərində iştirak etmək qərarına gəlsə, o, hamının səsinin eşidiləcəyi “Ermənistanın təklifi” platforması ilə gedəcək”, - deyərək Tsarukyan bildirib.

Yeri gəlmişkən, Çarukyan bəlkə də yeganə siyasi qüvvədir ki, bu illər ərzində regionlarda demək olar ki, bütün ofislərini qoruyub saxlayıb, bununla da seçiciləri və vətəndaşları ilə daim əlaqə saxlayır. Digər partiyalar hazırda fəal şəkildə ofis axtarışı və insanları cəlb etməklə məşğul olsa da,

Çarukyan bu məsələdə bir neçə addım öndədir. Ona görə də ehtimal etmək olar ki, Çarukyanın siyasi qüvvəsi seçkilərə köhnə partiya kimi gedəcək.

Ermənistan Respublikaçılar Partiyasına gəlincə, son mətbuat konfransında sədr müavini Armen Aşotyan bildirib ki, seçkilər haqqında danışmaq hələ tezdir, baxmayaraq ki, bu gün məlum olub ki, ilin sonuna qədər qurultay çağıracaq və ola bilsin ki, öz qərarını açıqlayacaq.

İkinci prezident Robert Köçəryanın rəhbərlik etdiyi “Ermənistan” bloku ilə bağlı hələ ki, aydınlıq yoxdur, çünki “Daşnaksütyun”un blokda qalmaqda davam edib-etməyəcəyi, yoxsa seçkilərdə iştirak üçün ayrıca ərizə verəcəyi, əgər belə olarsa, bu dəfə hansı qüvvənin Köçəryanın əsas platforması olacağı bəlli deyil. Sorğuların nəticələrinə əsasən açıqlanan rəqəmlərin reallığa nə qədər yaxın olduğunu söyləmək hələ tezdir, lakin əsas aktyorların kimlər olduğu artıq bəllidir.

Yeri gəlmişkən...

2025-ci il avqustun 27-də Qırğızıstanın Tyan-Şan yüksəkliklərində milliləşdirilmiş Kumtor yatağında yeraltı mədən işlərinin birinci mərhələsinə başlanılıb. Qırğızıstan hakimiyyəti yeraltı mədənlərə keçməklə ölkənin ən böyük qızıl mədəninin ömrünü uzatmağa və dağ mənzərəsinə təsirini azaltmağa ümid edir. 2021-ci ildə yatağın Kanadanın Centerra Gold şirkətindən milliləşdirilməsinə nail olan prezident Sadır Cəfərov qeyd edib ki, layihə ən azı 17 il fəaliyyət göstərəcək və dövlət balansına 147 ton qızıl əlavə olunacaq (Reuters). Proqramın həyata keçirilməsi üçün artıq təxminən 1600 m tunel qazılıb və gələcək inkişaf dəniz səviyyəsindən 4000 m dərinlikdə şaxtaların tikintisini nəzərdə tutur (EnergyNews).

Ötən həftə Qazaxıstan ABŞ-la iqtisadi əlaqələri genişləndirib. Qazaxıstan Respublikasının Baş nazirinin müavini - milli iqtisadiyyat naziri Serik Jumanqarın ABŞ-ın Ticarət Palatasının Yaxın Şərq, Türkiyə və Mərkəzi Asiya üzrə baş vitse-prezidenti Xuş Çoksin və Chevron, Meta, Apple, Coca Cola, Mastercard, Amway şirkətlərinin nümayəndələri ilə görüşüb. Danışqlar zamanı Baş nazirin müavini ABŞ-ın Qazaxıstanın əsas ticarət-iqtisadi tərəfdaşlarından biri olduğunu, ikitərəfli əməkdaşlığın inkişafının ölkənin xarici iqtisadi siyasətinin prioritet istiqaməti olduğunu vurğulayıb. “Ötən ilin sonunda ikitərəfli ticarətin həcmi 4,2 milyard dollara çatıb. Eyni zamanda, biz qarşılıqlı ticarət mühitinin inkişafı çərçivəsində ticarət dövryyəsinin daha da artırılması üçün əhəmiyyətli potensial görürük”, - o qeyd edib. Bu gün Amerika biznesi Qazaxıstanda fəal iştirak edir. Ölkədə Amerika Birləşmiş Ştatlarının kapitallı 700-dən çox müəssisəsi fəaliyyət göstərir və 2005-ci ildən bəri investisiyaların ümumi həcmi 51 milyard dolları ötür.

V.SALAH

“Azərbaycan yaşıl enerjiyə keçid sahəsində lider ölkələrdən birinə çevrilə bilər”



“Azərbaycanın yaşıl enerji konsepsiyasına keçidi olduqca vacib və strateji əhəmiyyətli prosesdir. Bu keçid həm ölkəmizin enerji təhlükəsizliyi, həm də ekoloji dayanıqlılıq baxımından yeni imkanlar

açır. Ancaq təbii ki, bu prosesin özünəməxsus çətinlikləri də mövcuddur”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında Milli Məclisinin Təbii ehtiyatlar, energetika və ekologiya komitəsinin sədri Sadiq Qurbanov deyib.

Onun sözlərinə görə, birinci əsas problem maliyyə və investisiya məsələləridir. Yaşıl enerji layihələrinin - istər günəş, istər külək, istərsə də bioenerji sahəsində olsun - qurulması böyük maliyyə vəsaiti tələb edir. Bu səbəbdən həm dövlət, həm də özəl sektor tərəfindən bu sahəyə daha çox investisiyanın cəlb edilməsi vacibdir: “İkinci problem texnoloji infrastrukturla bağlıdır. Bəzi hallarda müasir avadanlıqların çatışmazlığı, yerli istehsalın kifayət qədər inkişaf etməməsi və xarici texnologiyalardan asılılıq prosesin sürətini azalda bilər. Bunun üçün Azərbaycanda alternativ enerji sahəsində texnologiya transferi və yerli istehsal imkanlarının artırılması çox önəmlidir. Yaşıl enerji layihələrinin həyata keçirilməsi üçün xüsusi ixtisaslı mühəndislərə, texniki mütəxəssislərə və innovativ düşüncəyə malik gənclərə ehtiyac var. Bu baxımdan təhsil sisteminə yaşıl

enerji ilə bağlı ixtisasların yaradılması və gənc kadrların hazırlanması prioritet istiqamət olmalıdır.

Bundan əlavə, hüquqi və institusional çərçivənin də gücləndirilməsi lazımdır. Qanunvericilikdə yaşıl enerji sahəsinə yönəlməli stimulların, güzəştlərin və dəstək mexanizmlərinin tətbiqi investitorların marağını artıracaq. Ən nəhayət, ictimai şüurun formalaşdırılması da önəmlidir. Əhali arasında alternativ enerjinin əhəmiyyəti barədə məarifləndirmə aparılmasa, bu konsepsiyanın tam reallaşması çətin ola bilər. Azərbaycanın yaşıl enerji konsepsiyasına keçidi yalnız texniki məsələ deyil, həm də siyasi, iqtisadi və sosial aspektləri olan çoxşaxəli bir prosesdir. Əgər dövlət, özəl sektor və vətəndaş cəmiyyəti birlikdə bu istiqamətdə çalışsa, yaxın gələcəkdə Azərbaycan regionda yaşıl enerjiyə keçid sahəsində lider ölkələrdən birinə çevrilə bilər”.

Ziya Hikmətoğlu

“Azərbaycan Çinlə dostluq, əməkdaşlıq münasibətlərinə böyük əhəmiyyət verir”



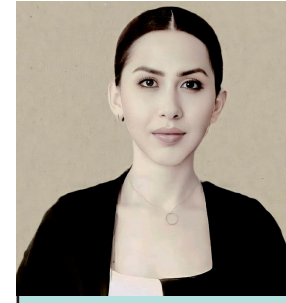
“Azərbaycan-Çin münasibətləri dinamik inkişaf edən, qarşılıqlı əməkdaşlıq fəlsəfəsinə söykənən və hər iki ölkələrin maraqlarına xidmət edən münasibətlərdir. Çin bugün həm coğrafi mövqeyinə, həm iqtisadi göstəricilərinə görə dünya siyasətinin tam da mərkəzində duran ölkələrdən biridir”.

Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında millət vəkili Hikmət Babaoğlu deyib. Onun sözlərinə görə, Çin mənbə ölkədir, yeni istehsal edən ölkədir və

onun istehlak bazarlarına çıxması üçün bizim yerləşdiyimiz coğrafiyaya ehtiyacı olan bir ölkədir: “Azərbaycanda bu fərsətləri qiymətləndirməyi bacaran və

onların realizə edilməsi üçün global əhəmiyyətli layihələr həyata keçirən ölkədir. Belə olan zaman əlbəttə ki, Çin-Azərbaycan münasibətləri ilk tarixi mərhələdə daha cazibədar görünür. Təsəffüf deyil ki, bir qədər bundan əvvəl Çin və Azərbaycan arasında strateji tərəfdaşlıq haqqında razılaşma əldə edilib və biz bugün onun daha da dərinləşməsinə şahidlik edirik. Azərbaycan Prezidenti Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının növbəti dövlət və hökumət başçıların toplantısında iştirak etmək üçün Çinə səfər edib. Çin, Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı ölkələri özlüyündə dünya əhalisinin 60%-dən çoxunu birləşdirən bir təşkilatdır və dünya iqtisadiyyatının nəbzinin atdığı mərkəzlərdən biridir. Ona görə də Azərbaycan daim Çinlə dostluq, əməkdaşlıq münasibətlərinə böyük əhəmiyyət verir və nəticə etibarilə həm də Çinin “Bir kəmə, bir yol” ideyasına dəstək verməklə yaxın tərəfdaşlıq və münasibətlərini nümayiş etdirir. Bu mənada Azərbaycan Prezidentinin Çinə səfəri növbəti inkişaf perspektivləri üçün və əməkdaşlığın daha da dərinləşdirilməsi üçün mühüm perspektivlər yaradır”.

Ziya Hikmətoğlu



Lale Mehralı

Biz nə qədər həmrəyik?

8 sentyabr- Jurnalistlərin Beynəlxalq Həmrəyliyi Günüdür. Həmrəyliyi ən az nümayiş etdirən bizlərin yəni. Jurnalistika ən sürətli dəyişiklik yaşayan peşələrdəndir. Transformasiya o qədər sürətlə gedir ki, dünənə bu gün arasındakı fərq heyrət doğurur.

Əvvəl radio 1 idi, sonra çeşidləndi, ağ-qara ekranımız rəngləndi, mətbuatdakı həmkarlarım kağızdan sensora, əlyazmadan kompyutera keçdi, televiziyaaların sayı artdı, inkişaf dayanmadı, tv-lər internetdə göstərdi, 3 ölçülü görüntü ilə yayımlandı, qəzetlər QR kod ilə dərc olundu (yeri gəlməşən ilk dəfə elə bizim qəzetdə- “Səs”-də tətbiq olundu). Dəyişiklik dayanmır, hər gün yenilik olur peşəmizdə.

Təəssüf ki, hər şey yaxşılığa doğru dəyişmədi. Peşəmiz getdikcə bizə də yadlaşmağa başladı. İndi bizim yazdığımız bizdən başqa heç kimi maraqlandırmır. Hamı jurnalist olmağa həvəslənib çünki. Addımbaşı özünü jurnalist adlandıranlarla qarşılaşırsınız. Təmənnasız xidmətimiz biznes maraqları üzərində qazanc məqsədi ilə əvəzləndi, məqalələri bizim yerimizə PR menecerlər yazmağa başladı, media orqanları sponsorların diqqəti ilə işləməyə başladı. Öz həmkarımız olan rəhbərlərimizlə həmrəyliyimiz beləcə pozulmağa başladı.

Əvvəl peşəmizin qoxusu vardı, indi, sadəcə, virtualdır. Əvvəl mətbuatın oxucuya qarşı məsuliyyəti vardı, indi sponsora qarşı məsuliyyət var. Əvvəl bir mövzunun müəyyən aktualı dövrü vardı, bu 1 gün də olurdu, 1 həftə də, 1 ay da. İndi mövzu və gündəm hər saniyə dəyişir. Əvvəl media orqanını peşəkar idarə edirdi, indi sponsorlar idarə edir. Əvvəl işinin peşəkari işə götürülürdü, indi hadisə yaratmağı, şou göstərməyi bacaranlara tələbat var. Əhəmiyyətli deyil o nə yazacaq, vacib deyil ki, hansı müğənninin alt paltarları barədə reportaj edəcək, səhər yeməyində yumurtanı soyutma, yoxsa qayğanaq sevməsi barədə müğənninin mətbəxinə stand-up edəcək, əsas odur ki, yazdığı gündəm olacaq. Görün oxucumuz hansı səviyyədən hansı səviyyəyə düşdü...

Məqalələrimiz şou nümayiş etdirən sosial şəbəkə jurnalistikasının kölgəsində qalmağa başladı. İnsanları bizim yazdığımız ciddi sosial, iqtisadi problemlər yox, kimin necə yeməsi, necə yatması, nə geyməsi, harda gəzməsi maraqlandırdı. Biz yalnız dar gündə yada düşdük – problemi olan, dərdi dəbərən, köməyə ehtiyacı olan insanlar axtardı bizi. Təmənnasız xidmətimiz müqabilində bir quru “sağ ol” almadığımız vaxtlar çox oldu. Bütün peşəkar həmkarlarımızı bu soyutdu peşədən, hərə bir tərəfə dağıldı, həmrəyliyimiz pozuldu.

Qəzetlərin vəziyyəti ağırlaşdı, tirajlar düşdü, gəlirlər azaldı. Bizə ən böyük rəqib elə öz peşəmiz oldu, virtual müstəviyə keçdiyi üçün... Qəzetlərin tirajı düşdükdə sosial şəbəkə jurnalistikasının “like” sayı artdı. Zamana ayaq uyduran bəzi həmkarlarımız ciddi jurnalistikanın başını buraxdı, şouya qurşandı, “bəyəndim” sayı, hədiyyə yağışı atəşinə tutuldu. Onlarla həmrəyliyimiz də alınmadı, daha başqa-başqa gerçəkliklərimiz var çünki.

Dəyişiklik, yenilik vacibdir, amma baxır hansı istiqamətdə. Transformasiya bizə, peşəmizə fayda gətirməyəcək nə önəmi var? Əfsus ki, jurnalistikada dəyişiklik bizi irəli yox, sona aparır. Bu qədər sürətli yenilik bir gün bizə yetməyəcək, daha çoxunu istəyəcəyik, peşəmiz getdikcə genini dəyişəcək, bizə yadlaşacaq və bir gün mətbuatdakı təkamül hamımızın narahət gözlərlə baxacağımız “bağlanmış tamaşası” ilə sonlanacaq.

“Ermənistan mina xəritələrini tam şəkildə təqdim etməlidir”



ŞƏRH EDİLDİ

“Minaların təmizlənməsi məsələsində Azərbaycan tərəfi Qarabağın işğaldan azad edildiyi gündən etibarən əməli tədbirlər görməyə başlayıb”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında beynəlxalq məsələlər üzrə tədqiqatçı Həşim Səhrablı deyib. O bildirib ki, ilk vaxtlar bu proses zəif gedirdi, çünki açıq şəkildə desək, Azərbaycanın bu sahədə əvvəl təcrübəsi yox idi.

Qarabağ istisna olmaqla, ölkənin heç bir ərazisində ciddi şəkildə mina-

lanmış sahələr olmayıb və ya müharibədən çıxmış, düşmən tərəfindən tamamilə minalanmış torpaqlar reallığı ilə qarşılaşmamışdıq. Azərbaycan tərəfi zaman keçdikcə bu problemin nə qədər ciddi olduğunu daha aydın gördü: “İşğal dövründə heç kim düşünmürdü ki, ermənilər həmin torpaqları – strateji əhəmiyyətli olsun, ya olmasın – bu qədər qeyri-insani şəkildə başdan ayağa minalayacaqlar. Əksər insanlar elə zənn edirdi ki, minalar yalnız təmas xətti boyunca və ya strateji hərbi əhəmiyyət daşıyan ərazilərdə yerləşdiriləcək. Lakin işğaldan sonra məlum oldu ki, elə yerlər də minalanıb ki, onların heç bir hərbi və ya strateji əhəmiyyəti olmayıb. Bu reallığı anlayan

Azərbaycan tərəfi dərhal tədbirlərə başladı. Yeni strategiyalar tətbiq olundu, Türkiyədən dəfərlə minə təmizləyən texnika alındı, beynəlxalq təcrübələr öyrənilirdi. Hətta beynəlxalq təşkilatlardan da bu istiqamətdə dəstək istəndi. Nəticədə Qarabağda minalardan təmizləmə prosesi sürətlə getməyə başladı. Hazırda əsasən təmizlənən ərazilər ya Azərbaycan tərəfinə belli olan minalanmış sahələr, ya da ermənilərdən alınmış xəritələr əsasında müəyyən olunan ərazilərdir.

Əsas problemlərdən biri isə hələ də bəzi minalanmış ərazilərin xəritələrinin Ermənistan tərəfindən verilməməsidir. Bu, prosesin ən böyük çətinliklərindən biri olaraq qalır. İndi artıq Azərbaycan yumşalma və sülh prosesi fonunda bu istiqamətdə daha çox uğurlar əldə etdikcə, Ermənistan tərəfinə həmin xəritələrin təqdim olunması məsələsi daha qətiyyətli şəkildə qoyulmalıdır. Əgər bu baş verməzsə, Azərbaycan Ermənistan tərəfinə rəsmi nota və xəbərdarlıq formasında müraciətlər etməlidir. Qarabağ elə bir regiondur ki, onun Azərbaycan iqtisadiyyatı üçün böyük potensialı var və bu potensial 30 il ərzində əlimizdən alınıb. İndi işğal başa çatdıqdan sonra Qarabağda iqtisadi proqramların icrası məhz mina problemi səbəbindən əngəllənir. Bu səbəbdən Azərbaycan artıq daha sərt tədbirlər görməli və Ermənistan tərəfindən mina xəritələrinin tam şəkildə təqdim olunmasına nail olmalıdır. Yalnız bu halda Qarabağ mina təhlükəsindən azad edilə və regionun iqtisadi-strateji potensialından tam şəkildə faydalanmaq mümkün olacaq”.

Günəl Fərzəliyeva

“İnfrastruktur sahəsində artıq mühim nəticələr əldə olunub”

Soyunaq inkişaf edək

FELYETON



O gün şəhərdə bir köhnə dostumla qarşılaşdım, dedik gedib bir çay içək, dərhləşək. Az getdik, üz getdik, dərə-təpə düz getdik, çatdıq milli kafelərimizdən birinə. İçəridə qarğabazarıdır, yarıcılpaq bir qız müştərilərə çay, piva zad gətirir, onlar da ona söz atır, bədənini maraqlı baxışlarla süzür. Səs-küydən söhbət edə bilmirik, həm televizorda bir yarıcılpaq müğənni ulayır, həm müştərilər hərəsi telefonda bir video qoyub baxır, 5-6 səs bir-birinə qarışır, baş beynimiz xarab olur. Xülasə, durub mürəxxəs olduq, yaxınlıqdakı parkda skamyada oturub söhbətləşdik.

Söhbət son vaxtlar dünyada və ölkəmizdə vüsət alan lütləşmə prosesindən düşdü. Dostum dedi mənə elə gəlir ki, dünyada aparılan lütləşdirmə siyasəti ekoloji və iqtisadi faktorlarla bağlıdır. İnsanlar paltar geyinəndə xeyli pambıq ekilməlidir, kimyəvi parçalar istehsal olunmalıdır, tekstil sənayesi işləməlidir, nəqliyyat daşımaları baş verməlidir və sairə. Bu da həm iqtisadi yükü artırır, həm də ekoloji problemə təkan verir. Üstəlik, insanların xərci artır. Bu səbəbdən də globalistlər düşünəblər ki, tədricən paltardan imtina edib ibtidai icma quruluşuna qayıdaq, lüt gəzməyə başlayaq.

Mən bu fikirləri dəstəkləyərək dedim ki, etiraz etmirəm, qənaət də vacibdir, ekologiyayı qorumaq da. Amma qışda soyuqda nə edəcəyik? Xəstələnib ölirik ki.

Dostum dedi ki, xoşbəxtlikdən bu məsələdə cinsi diskriminasiya müşahidə olunur. Belə ki, global transhumanistlər ancaq qadınların paltardan imtina etməsi

nə çalışır. Yəqin ki, onların soyuğa kişilərdən daha dözümlü olmasına görə.

Bu fikirlə razılaşdım. Çünki ədalətli və elmi yanaşmadır, mən öz gözüm-lə defələrlə görmüşəm ki, qışın soyuğunda bir çox qızlar, qadınlar yarıcılpaq geyirlər, heç vecələrinə də deyil, amma biz altdan geyinib üstədən qıfıllanıyıq, yenə üşüyürük. Bu səbəbdən bu məsələdə global planın cinsi kontekstdən fərqli yanaşmasını dəstəkləyirəm.

Dostum dedi ki, burada ciddi problemlər yarana bilər. Belə ki, bəzi “geridə-qalmış” qadınlar müasirləşib inkişaf etmə istəmədiyinə görə normal geyimdə gəzəcəklər, deyəcəklər ki, biz mədəni insanıq, əynimizə normal paltar geyməliyik.

Onun bu fikri ilə razılaşmadım, dedim ki, belələrinin də zorla, məcburetə metodları ilə müasirləşdirmənin yolları tapılacaq yəqin ki. Onlar ya linc ediləcək, ya da küçəyə çıxmalara-nə məhdudiyyət qoyulacaq. Digər tədbirlər də mümkündür. Heç kim müasirlikdən geri qalmamalıdır. İnkişaf qarşısalmırmazdır. Hələlik bunu maarifləndirmə yolu ilə etməyə çalışırlar, hər yeri lüt qadın heykəlləri ilə doldururlar, televiziya və internet normal qadın obrazını ancaq yarıcılpaq formada göstərir. Gec-tez yerdə qalan köhnəliyin qalıqları da bu tendensiyaya qoşulmağa məcbur olacaqlar.

Dostum dedi ki, burada ciddi qarşıdurmalar yarana-cacq. Bir çoxları heç də zombiləşmək istəmir, insani mənəvi dəyərlərinə sadıq qalaraq yaşayırlar. Qatı din-darlar və radikal mühafizəkarlar da var, onlar heç cür təslim olmayacaqlar.

Dedim a kişi, necə olma-yacaqlar? Məgər min illərlə belə deyildi? Sovet dövründə hamı normal paltar geyinmirdi? Elə 90-larda hələ də belə idi. Bəs 21-ci əsrə keçəndən sonra necə çoxlarının düşüncəsi, psixologiyası dəyişdi? Necə oldu ki, əvvəl insanlar normal qəbul etdikləri şeyi indi anormal sayırlar, anormal qəbul etdiklərini normal? Görürsənmi, maarifləndirmə, vadaredici və təhrikedi-

ci metodlarla istənilən cəmiyyəti dəyişmək mümkündür. Bəs Overton pəncərəsi nədən ötrüdür?

Dostum bu yerdə qəzəbləndi, dedi şəxsən mən sonadək mübarizə aparacam, təslim olmayacam. İstəyirlər məni linc etsinlər xeyri yoxdur, mən də, ailəm də əynimizə həmişə normal paltar geyəcəyik.

Gördüm çox əsəbidir, təsəlli verdim ki, qaça qorxma, bu lütləşmə prosesinin nəticəsində biz sürətli inkişaf edəcəyik, hamı alim olacaq, kosmik gəmilər yaradaca-çağıq, nanotexnologiya nümunələri ixtira edəcəyik və s.

Dostum daha da qəzəblənib dedi, hə, görmürsənmi yarıcılpaq gəzən Afrika qəbilələri necə inkişaf ediblər, amma öz milli-mənəvi dəyərlərinə sadıq qalan mühafizəkar çin və yapon xalqları isə geridə qalıb hər sahədə.

Etiraf etməliyəm ki, bu, tam darmadağın idi. Hələ heç bir mübahisədə belə rəzil məğlubiyyətə uğramamışdım. Ona görə də təslim oldum, razılaşdım ki, bu proses xalqımızın mənəvi dəyərlərini çökdürür, milli mədəniyyətimizi məhv edir, əvəzində faydalı heç nə vermir. Deməli, lütlənməyin inkişafa heç bir müsbət təsiri yoxdur.

Dostum dedi ki, əgər belədirsə, onda niyə xalqımız öz milli mədəniyyətini, mənəvi dəyərlərini qorumur, özünü fransıza, amerikana, hollandaya bənzətməyə çalışır?

Doğrusu, çox çətin sual idi, mən bunun cavabını necə verə bilərdim? Ona görə də, dedim qaça, bunun səbəblərini bilərəm, amma uzun söhbətdir, inşallah növbəti yazımda... pardon, növbəti görüşümüzə bu haqda ətraflı danışarıq.

Beləcə ayrıldıq, amma növbəti görüşdə bunu ona necə izah edəcəyim fikri məni götürüb. Gərəkdir ki, ona qədər əsl səbəbləri tapıb bu adama izah eləyəm. Yoxsa, rüsvay olacam. Bilən varsa, mənə poçtla yazsın zəhmət olmasa – elc-hinbayramli@mail.ru.

Elçin Bayramlı



ŞƏRH EDİLDİ



cələr əldə olunub. Ağdam, Cəbrayıl, Zəngilan istiqamətlərində yolların çəkilişi sürətlə aparılır. Muradxanlı tuneli kimi mühim nəqliyyat obyektləri istifadəyə verilib. Bu tunel hazırda MDB məkanında ən uzun tunel kimi qeyd olunur. Eyni zamanda, beynəlxalq əhəmiyyətli hava limanları – Füzuli və Zəngilan hava limanları artıq fəaliyyət göstərir. Laçın hava limanının inşası isə davam edir. Enerji təminatının bərpası isə xüsusi önəm daşıyır. Qarabağ Günəş Elektrik Stansiyasının əsası qoyulub, ərazilərdə 6-11 elektrik stansiyası bərpa edilib. Bununla yanaşı, “yaşıl enerji zonası” konsepsiyası əsasında günəş və su elektrik stansiyalarının qurulması planlaşdırılır. Yaşayış məntəqələrinin bərpası da proqramın əsas istiqamətlərindən biridir. Hazırda 8 şəhər və 22 qəsəbənin yenidən qurulması nəzərdə tutulur. “Ağıllı kənd” layihəsi əsasında Zəngilanın Ağalı kəndində ilk pilot layihə icra olunub. Məktəblər, xəstəxanalar, mədəniyyət və idman obyektləri tikilir, inzi-

batı binalar istifadəyə verilir. Eyni zamanda, iqtisadi zonaların yaradılması və sənaye parklarının qurulması bölgənin iqtisadi gücünü artırır. Cəbrayılada “Araz Vadisi İqtisadi Zonası”, Zəngilanda “Dost Aqropark”, həmçinin digər sənaye parkları artıq fəaliyyətə başlayıb. Bu layihələr minlərlə iş yerinin açılmasına və kənd təsərrüfatının canlanmasına şərait yaradır. Hal-hazırda 100 min hektara yaxın ərazi əkin döviyyəsinə cəlb olunub, yüz minlərlə xırda buynuzlu və iri buynuzlu heyvan təsərrüfatı bölgədə yerləşdirilib.

Turizm potensialı da xüsusi diqqət mərkəzindədir. Şuşa, Kəlbəcər və Laçın rayonlarında turizm infrastrukturunun inkişafı planlaşdırılıb. “Yaşıl enerji” konsepsiyası əsasında ekoturizm layihələri də həyata keçirilir. Bütün bu tədbirlər Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun yalnız bərpasını deyil, həm də müasir tələblərə cavab verən inkişafını təmin edir”.

Günel Fərzəliyeva

“Nar” uşaqlar üçün maarifləndirici tədbirlərə dəstək verir



Sərfəli xidmətləri ilə tanınan “Nar” “Hüquqlarınla parla!” layihəsinə dəstək oldu. Layihə uşaq hüquqlarını uşaqlara tanımaq və onların sağlam inkişafını

təmin etmək məqsədilə təşkil olunub. “Hüquqlarınla parla!” layihəsi çərçivəsində Bakı məktəblərində keçirilən görüşlərdə şagirdlər üçün təhlükəsiz

internet mühitinin hüquqi aspektləri, zərərli veridislərdən qorunma yolları, sağlam həyat tərzinin önəmi və kibertəhlükəsizlik mövzularında interaktiv təlimlər keçirilib. Sonda təlim iştirakçıları imtahanda iştirak edərək öyrəndikləri bilikləri praktiki şəkildə tətbiq ediblər. “Korporativ sosial məsuliyyət strategiyamızın təhsil istiqamətinə uyğun olaraq, uşaqların öz hüquqlarını tanımasını və təhlükəsiz mühitdə böyüməsini vacib hesab edirik. Bu təşəbbüs də şagirdlərə cəmiyyətimizin fəal üzvünə çevrilmək üçün zəruri olan bilik və bacarıqları qazandırır”, - deyir “Nar”ın İctimaiyyətlə əlaqələrin və korporativ ünsiyyət departamentinin direktoru Hökümə Kərimova bildirib.

Qeyd edək ki, “Hüquqlarınla parla!” təşəbbüsü “Nar”-və Regional İnkişaf İctimai Birliyinin (RİİB) əməkdaşlığı nəticəsində ərsəyə gəlib. Mobil operator tərəfdaşları ilə birgə təhsildə əlçatanlığı, bərabər imkanların yaradılması və inklüziv cəmiyyət istiqamətlərində davamlı sosial layihələr həyata keçirir.



Sən ki çox gözəl idin?!

9 sentyabr Ümumdünya Gözəllik Günüdür

Bütün zamanlarda zəriflik və incəlik anlayışı gözəllik və cəlbədiciliyin göstəricisi kimi qəbul edilib. Amma bu cəlbədicilik qadınların başına bəla olur. Qaş düzəltmək yerinə vurub göz çıxarmaqları onlara bəla başa gəlir. Bir zamanlar azacıq ətli-qanlı qadınlar daha gözəl hesab edilsə də, kaman qaşlar, incə dodaqlar gözəllik etalonu sayılmayalı çox zaman olub. İndi arıq, sinəsi və ombası süni formada böyüdülmüş, qaşları rənglənmiş, dodaqları şişirilmiş, çənəsi itilənmiş qadınlar sayılır etalon. Təbii ki, gözəllikdən anlamayanlar üçün.

liyyata qaçır. Anlamır ki, o çıxıntı simasına necə incəlik verir, onu necə spesifik edir.

Çoxdandır ki, gözlər qəlbin aynası deyil. Gözlərinə baxdığımızın qəlbinə görməyəli çox olub. Daha pıyalə, ceyran gözlü qızlar da azalıb. Alagöz dediyimizin gözü sən demə qara imiş, xəbərimiz yoxdur. Düən ala gözlərini görüb vurulduğu qızın gözlərini bu gün mavi gören gencin çaşqınlığını bir təsəvvür edin. Gözlərin öz təbii formasını itirməsi də çoxdan olub, iplərlə dartılıb gıcqaha bağlanmış badam gözlülər, tülkü gözlülər, bir-birinin eynisi olan qızlar çoxalır. Miyanə anlayışı ortadan yoxa çıxıb.

Gözlər insanın anadangəlmə sahib olduğu ən dəyərli hədiyyəsidir. Üzümüzdə ən çox diqqət edilən, ən nəzərəçarpan orqanıdır. Əhəmiyyətliyi təkcə gözlərin rəngi,

ması, üzün daha aydın görünməsi üçün alnı kiçik qızlar hətta saç diblərindən saçları seyrəkləşdirir, alnı nahiyyəsini böyüdüdü. İndi geniş alnı olanlar kiçiltmək məqsədi ilə saç əkdirir alnına. Təbii qaşlarını bəyənməyib nümayişə qalxmış tük effekti etdirənlər də az deyil. Qısa, gözəllik anlayışı sərhəd tanımır, hətta sərhədləri, hüdudları yıxır desək, daha doğru olar. İnsan ələndəkilərlə qane olmur, həmişə yenisini, fərqlisini, dahasını, növbətisini istəyir. Gözəllik uğrunda gedən bu mübarizədən qazancılı çıxan hələ ki, estetik həkimlərdir. Bazar onlara işləyir.

Omba şou

Qadınların ən çox seçdiyi estetik əməliyyatlardan biri olan ombaböyütmə estetikası ilə bağlı çox müzakirələr aparılır. Ətrafımızda qərübə bədən quruluşuna malik, sinəsi irəli, arxası geri, əyri görünüşlü qadınların sayı günü-gündən çoxalır. Əksər qadınlar bədənlərinin var olan quruluşundan məmnun olmur, ya sinəsi kiçikdir deyər düşünür, ya da ombaları onu qane etmir. Yaşlanma, arıqlayıb-kökəlmə, keyseriyyə

bu əməliyyat reklam edildiyi qədər asan və sadə əməliyyat deyil, riskləri çoxdur. Dünyanın bir çox ölkəsində bu əməliyyatdan sonra həyatını itirənlər də var. Qadınlar bu riski gözə alaraq əməliyyata girirlər. Araşdırmalar sübut edir ki bədən quruluşu bir çox hallarda qidalanma ilə bağlıdır. Bədənindən narazı olan insanlar onu dəyişdirmək istəyərkən bilmədən yanlış üsullara əl atırlar. Araşdırmadan, dəqiqləşdirmədən bədən formalaşdırma əməliyyatına giren qadınlar əməliyyatdan sonra kiçilmiş qarınlarından, incəlməmiş bellərindən və böyük ombalarından razı qalırlar.

Gözəllik normalardır

İnsanlar, xüsusilə qadınlar sanki özünə nifrət edir, görünüşlərindən daim narazıdırlar, məmnuniyyət hissi yoxdur, hamı özünü dəyişmək sevdasına düşür, beləcə əbədi istehlakçı bazası formalaşır və milyonlarla pul dövr edir. Bu gedişətin böyük bir çöküşü olacaq, insan insanlıqdan çıxır getdikcə. Özünü gözəl hesab etməyən, amma spesifik gözəlliyi olan qızlar azalır. Əvəzində bir-birinin eyni olan simalarla dolur cəmiyyət.



Gözəllik tarixən insanların əhəmiyyət verdiyi və hər coğrafiyada fərqli tabuları olan anlayış olub. Bir millətin ecazkar hesab etdiyi gözəllik kriteriyası başqa bir millətə absurd gəlib. Bir ölkədə qəlibə salınaraq böyüməsi dayandırılan ayaqlar gözəllik kriteriyası olub, digərində dodaqların, qulaqların, boğazların dəmir halqalara keçirilməsi. Bizim sevdiiyimiz düz saçlar onlara bədbəxtlik əlaməti kimi görünüb, onların ağac budağına oxşayan hörükləri bizə ürkdüdcü gəlib.

Platona görə, gözəllik ilahi zəkanın dünyada əks olunmasıdır. İlahinin verdiyi gözəlliyi olanlar da bəyənmir daha özünü. Bilirsiniz nə qədər gözəl qız özünü əməliyyatla "urod" edir? Saysız-hesabsız. Spesifik görünüşü ürəkləri titrədən, saf gözəlliyi ilə əks-cinsi rıqqətə gətirən qızlar yoxdur daha. 17-18 yaşadək enib tibbi prosedurlar, müdaxilələr. 9 sentyabr - Ümumdünya Gözəllik Günündə gözəllik anlayışının nə qədər dəyişməsindən, transformasiyaya uğramasından bəhs edəcəyik.

Düymə burun, qorxulu gözlər, şar dodaqlar

Plastik əməliyyatların ən çox müraciət edilən növü rinoplastikadır. Bütün qadınlar, hətta son illər əksər kişilər burnunu dəyişdirmək üçün növbəyə durublar. Ölkədə demək olar ki, bütün qızlarda eyni burun var. Daha qövslü burnu olan da yoxdur, fındıq burnulu da. Burun dəlikləri qarşı küçədən görünən estetik qızlar hər gün artır. Estetik həkimlər "copy-paste" üsulu ilə işləyir, hamı da eyni tip burun var. Nazik burnunun üstündə azacıq çıxıntısı olan qızlar da əmə-

quruluşu deyil, gözün həyatımızdakı rolunun özü böyükdür. Biz nə edirik? Yaradanın ən mükəmməl hədiyyəsini bəyənməyib barmaq edirik. Ya tibbi müdaxilə ilə formasını dəyişirik, ya rəngini bəyənməyib linza qoyuruq. Bəzən lap ağını çıxarıb tibbi prosedurla göz rəngimizi qalıcı olaraq dəyişirik. Mavi, yaşıl gözlər gözəldir, amma təbii və anadangəlmə olarsa. Süni yolla rəngi dəyişdirənlər gözlər insanda yalnız vahimə yaradır.

İnsan simasının ən nəzərə çarpan nöqtələrindən biri də dodaqlardır. "Qonçə dodaq", "yarpaq dodaq" deyər vəsf edilib tarixən gözəllər. "Ağız nazik, dodaq nazik, dil nazik" deyən Vaqif indiki şar dodaqları görsə nə cür təsvir qoşardı, kim bilir. Dolğu ilə şişirdilən dodaqlar daha aşıq Ələsgərin təbirincə desək "kip" durmur, o qədər müdaxilə edilir ki dodaqlar örtülmür, örtülmüş vəziyyətdə belə ağızda dişlər görünür. Alt dodaq çənəyə doğru, üst dodaq buruna doğru yola çıxıb. Daha nazik dodaqların gözəllik anlayışında yeri yoxdur, sıxışdırıb çıxarırlar.

Çənə iti, qaşlar asqıda

Çənəyə, almacıq sümüyünə də müdaxilə edilir. Çənə sümüyünü yonub üçbucaq görüntü verirlər. Ağız içindən kəsib xüsusi cihazla girib çənəni rəndələyirlər. Daha incə görünürmüş deyilənə görə. Almacıq sümüyü hiss edilməyən üzlərdə onu da qabardırırlar, ya ətrafını rəndələyib sümüyü daha kəskinləşdirirlər, ya da dolğu ilə qabarıqlaşdırırlar. Ölkə dolub Malefisenta görünüşlü qadınlarla.

Geniş alın gözəllik etalonu idi bir zamanlar. Gözlərin gözəlliyinin ortaya çıx-

əməliyyatı da zamanla bədəne öz izlərini qoyur, əgər aktiv həyat tərzini keçirmirsənsə, daim hərəkətdə deyilsənsə, idman etmirsənsə bədən öz görüntüsünü zamanla dəyişir. Əvvəllər bu görüntünü gözəlləşdirmək üçün idman ən çox seçilən üsul olurdu, amma hazırda qadınlar bədənini əməliyyatla formaya salınması üsuluna üstünlük verirlər.

Hərəkətsizlikdən, çəki artmasından, yaşlanmadan sonra bəzən omba nahiyyəsində deformasiyalar yarana bilər. Bəzən genetik deformasiyalar da ombanın qeyri-estetik görünməsinə səbəb olur. Xüsusilə, piylənmə omba və qarın bölgəsində estetik görünməyən sallanmaya səbəb ola bilər. Amma bəzən kifayət qədər arıq, normal çəkili qadınlar da omba əməliyyatı etdirirlər. Ona görə omba estetikası iki cür olur. Birincisi, artıq çəkinin, piylənmənin yaratdığı fəsadlardan sonra omba nahiyyəsinin quruluşunun itməsi və bədən xətlərinin ortaya çıxarılması üçün edilən omba əməliyyatı, ikincisi isə çəkisi az olan xanımların ombasının ölçüsünün kiçik olması şikayətinə görə edilən böyütmə əməliyyatı. Artıq çəkili qadınlarda xüsusilə omba nahiyyəsinin yan hissəsində çoxlu yağlanma olur. Piylənməsi həddən artıq olan nahiyyələrdən piyləri çıxararaq omba nahiyyəsinə yeridilir, çəkisi az olan qadınlarda isə omba dikləşdirmə əməliyyatı implantlar ilə həyata keçirilir.

Əvvəllər belə əməliyyatlara səhnə adamları, müğənnilər ehtiyac duyardı, indi ev xanımları da bu əməliyyata girirlər. Tibbdə "Braziliya ombası" kimi tanınan bu cür ombalar Braziliyada yerli qadınların normal quruluşudur, lakin daha təbii formada. Əməliyyatla edilən dikləşdirmə süni forma olduğu üçün ilk baxışdan anlaşılır. Əslində,

Çərçivədən, hədəqdən çıxılmadığı müddətcə gözəllik spesifik olmalıdır. İnsanlar öz bədənini olduğu kimi sevmədiyi üçün bu proses uzanacaq. Əvvəlcə öz bədənimizi sevməyi və cəmiyyətin bizə biçdiyi don bir çoxu üçün önəmli olsa da, nəyin yaxşı olacağını insan özü müəyyən etməlidir. Sağlam bədəne sahib olmaq həm də sağlam psixologiya deməkdir. Sağlam və düzgün qidalanmaq, idmanla məşğul olmaq çox vacibdir. Xarici görünüşümüzü modaya uyğun dəyişməyə çalışsaq, sonunda özümüzü qeyri-adekvat görməyə başlayarıq. Neçə ki indi çoxları o vəziyyətdədir.

9 sentyabr Ümumdünya Gözəllik Günüdür

Yaradanın yaratdığını bəyənməyib öz üzərində yenidənqurma, təmir-bərpa işləri gören, gördürən insanlar, istədiyimiz qədər trendlərlə ayaqlaşmağa çalışsaq, ruhumuz həmişə olduğu kimi qalacaq. Əgər biz öz nəfsimizi qidalandırıraq, inkişaf etdirərək gözəlləşdirsək, bu, zahiri görkəminizdə, davranışımızda da özünü göstərər. Ətrafımız bizi zahiri görkəminizə görə deyil, daxili gözəlliyinizə görə sevməli və qəbul etməlidir. İnsanın ruhunun gözəlliyi simasında da əks olunur. Özünü olduğun kimi qəbul etsən, insanlar səni olduğun kimi qəbul edəcəklər. Vacib olan insanların səni necə gördüyü deyil, özünü necə gördüyüdür. Öz görüntüsünü sevməyən insanlar üçün özünüdəyişmə əməliyyatlarının sonu yoxdur.

Lalə Mehralı

Reallıq ondan ibarətdir ki, bu gün dünyada qeyri-demokratik, insanlığa və bəşəriyyətə qarşı düşmən kəsilən dövlətlər sırasında Fransa özünəməxsus qəddar əməlləri və fəaliyyəti ilə seçilən dövlətdir. Bu dövlətin əsas prinsipi və məqsədi daha çox əraziləri işğal etmək və böyük sayda əhalini təsir altında saxlamaqdır. İşğal etdiyi ərazilərin yeraltı, yerüstü sərvətlərini vəhşicəsinə talan etmək Fransa hakim dairələrinin başlıca hədəfidir. Hətta məlumatlı mənbələrin qeyd etdiyinə görə, Fransanın dövlət büdcəsinin 67-70 faizi müstəmləkə altında saxladığı ərazilərdən əldə etdikləri vəsaitlər hesabına formalaşdırılır. Fransa hansı ərazilərə daxil olarsa, orada böyük dağıntılar, qərtlər və talanlar həyata keçirir.

550 ildən çoxdur ki, Fransanın bu siyasəti dəyişməyib. Beş yüz ildir ki, Fransa işğalçı siyasəti ilə dünyanın ən vəhşi dövləti olduğunu nümayiş etdirib. Fransa Afrikanın qərbində və şimalında 20-dən çox ölkəni işğal edib. Hesablamaya görə, Afrikanın 42 faiz ərazisi Fransa tərəfindən işğal olunub. Fransa Seneqal, Niger, Korsika, Mayot adası, Kamerun, Mavritaniya, Yeni Kolodeniya, Əlcəzair və Ruanda kimi əraziləri qanlı olaylar törətməklə işğal etməyə nail olub. Qəsb etdiyi ərazilərdə kütləvi qətlamlar törədən Fransa bununla bəşəriyyətin kolonializm tarixinin qanlı cinayətlərinin çoxunun Fransa tərəfindən törədildiyi təsdiqlənib. Sübuta yetirilib ki, işğal etdiyi ərazilərin sərvətlərini talan edən Fransa həmin ərazilərdə çoxsaylı qətlamlar, soyqırımı aktları həyata keçirib. Ümumilikdə



Fransa müstəmləkə siyasətini yeni cinayətləri ilə davam etdirir

Reqqan və İn Ekker adlı ərazilərdə Fransa tərəfindən 17 nüvə sınağı gerçəkləşdirilib. Fransa aşkar edilməmiş kimyəvi, radioaktiv və zəhərlənmiş tullantıların yerləşdiyi ərazilərə dair topoqrafik xəritələri bu günədək Əlcəzair tərəfinə təqdim etmir.

Hələ də yüz minlərlə insan Fransanın vəhşi ordusu tərəfindən öldürülür, işğəncələrə məruz qalır

Fakt ondan ibarətdir ki, Fransa tarixən dünyada daha çox insan öldürməyə, qətlamlar törətməyə çalışıb. Şəhərləri dağıtmaq, yurd yerlərini viran qoymaq Fransanın dövlət siyasətidir. 1960-cı ildə Fransa ordusu Cibutiyə daxil olaraq insanları küçədə və evlərində qətl etmiş, nəticədə 100 minlərlə insan öldürmüşlər. Fransa Cad və Qabon torpaqlarında da soyqırımı həyata keçirmiş, islam dinini qadağan etmiş, din xadimlərini öldürmüş, 10 minlərlə insanı yaşamaq hüququndan məhrum etmişdir. 1881-ci ildə Fransa Tunisi, daha sonra Kamerunu, eyni zamanda, Mərakeşi işğal edərək insanları qan gölündə boğmuşlar. 1947-ci il noyabrın 29-da Vyetnamda törədilmiş "Mıy Çə" adlandırılan qətlam nəticəsində fransızlar 170-i qadın və 157-si uşaq olmaqla, yüzlərlə vyetnamlı vətəndaşına öldürüblər, 400-ə yaxın ev yandırılıb. Bu qətlamlar zamanı vyetnamlı qadınlar güllələnməzdən əvvəl fransız əsgərləri tərəfindən zorlanıb. 1994-cü ildə Fransa Ruandada "təhlükəsiz zona yaratmaq" adı altında hərbi əməliyyat keçirib. Nəticədə, Fransa silahlı qüvvələri onlara qoşulan yerli münafiqə tərəfinin iştirakı ilə Ruandada tutsi qəbiləsinin 800 mindən çox üzvünü qətlə yetiriblər. "Ruandada tutsi qəbiləsinin soyqırımında Fransanın roluna dair hesabat məsul komissiya" tərəfindən 2021-ci il martın 26-da Fransanın dövlət başçısına təqdim edilmiş sənəddə Fransanın qətlamda məsuliyyəti qeyd olunub.

Təəssüflər olsun ki, dünyanın aparıcı dövlətləri Fransanın qəsbkar siyasətinə göz yumurlar. Yalnız Azərbaycandır ki, Fransanın insanlığa və bəşəriyyətə qarşı

yönlən cinayətlərinə qarşı qəti etirazını bildirir. Dəfələrlə Azərbaycanın dövlət rəhbərləri, ayrı-ayrı ictimai-siyasi təşkilatlar Fransanın müstəmləkə siyasətini dayandırılmasını tələb edən bəyanatla çıxış ediblər. Hətta Azərbaycanın dəstəyi ilə Fransanın müstəmləkəsi altında əzilen xalqlara dəstək olmaq üçün Bakı Təşəbbüs Qrupu yaradılıb. Ölkə Prezidenti İlham Əliyev Fransanın işğal etdiyi ərazilərdə həyata keçirdiyi insanlıq əleyhinə cinayətləri, törətdiyi vəhşiliklər pisləyən bəyanatlar səsləndirib. Qoşulmama Hərəkatına rəhbərlik etdiyi dönmə də Prezident İlham Əliyev dəfələrlə yüksək tribunadan Fransanın işğalçı siyasətini dayandırmağı tələb edən bəyanatlar səsləndirib. 2024-cü il mayın 1-də Bakıda "Sülh və global təhlükəsizlik naminə dialoq" mövzusunda VI Ümumdünya Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumunun açılış mərasimində Prezident İlham Əliyev çıxışında bildirdi ki, Azərbaycan QH-nın sədri kimi hər zaman yeni müstəmləkəçilik tendensiyalarına qarşı mübarizəni təşviq edib: "Biz belə bir məsələyə imkan verə bilmərik ki, indi - XXI əsrdə bəzi Avropa ölkələri digər xalqlara müstəmləkə kimi yanaşsın. Təbii ki, biz öz səsimizi ucaltdıqda, Hərəkatda sədrliyimiz zamanı bu məsələni qaldırıdığımızda bu, onunla bağlı deyildi ki, biz hansısa ölkələrə qarşı idik. Biz, sadəcə, ədalətə, beynəlxalq hüquqa bağlı idik. Bu, yaddan çıxmalı deyil. Dünya məcburi assimilyasiyaya aparən belə bir iyrənc neokolonializm təcrübəsinə göz yummamalıdır".

Fransanın müstəmləkə siyasətinə qarşı etirazlar genişlənir

Bakı Təşəbbüs Qrupu paytaxt Bakı şəhərində Fransanın müstəmləkə siyasətinə

dən əziyyət çəkən xalqlara öz dəstəyini nümayiş etdirməkdədir. Vaxtaşırı olaraq BTQ adından Fransanın zorakı əməllərinə etiraz əlaməti olaraq müxtəliflər konfranslar təşkil olunur və müraciətlər qəbul edilir, bəyanatlar səsləndirilir. Bu günlər Yeni Kaledoniyada azadlıqları uğrunda küçələr çıxan insanların Fransa ordusu tərəfindən gülləboran edilməsi və çoxsaylı insanın öldürülməsinə BTQ sərt münasibət bildirmişdir. Sentyabrın 5-də isə Bakı Təşəbbüs Qrupunun təşkilatçılığı ilə Kanak xalqının müstəqillik uğrunda mübarizəsinə həsr olunmuş "Kanak xalqının mübarizəsi: beynəlxalq hüquq və dekolonizasiya perspektivləri" mövzusunda videokonfrans formatında görüş keçirilib.

Videokonfransda Fransanın müstəmləkəsi olan müxtəlif dənizasıırı ərazilərindən – Kanaki (Yeni Kaledoniya), Korsika, Fransız Qvianası, Reyunyon, Maohi Nui (Fransız Polineziyası), Qvadelup və Martinikdən olan müstəqillik hərəkatlarının və siyasi partiyaların liderləri iştirak edərək, sözügedən ərazilərdə müstəqillik və öz müqəddəratını təyin etmək hüququ məsələlərini müzakirə etmişlər. Onlar öz təcrübə və fikirlərini bölüşərək, beynəlxalq həmrəylik və dəstək mexanizmlərinin gücləndirilməsinin vacibliyini vurğulamışlar. Bu cür görüşlər, dənizasıırı ərazilərdə mövcud olan kolonial və postkolonial problemlərin həllinə töhfə vermək və müstəqillik uğrunda mübarizəni daha effektiv təşkil etmək üçün önəmli platforma rolunu oynadığını iştirakçılar vurğulamışdır.

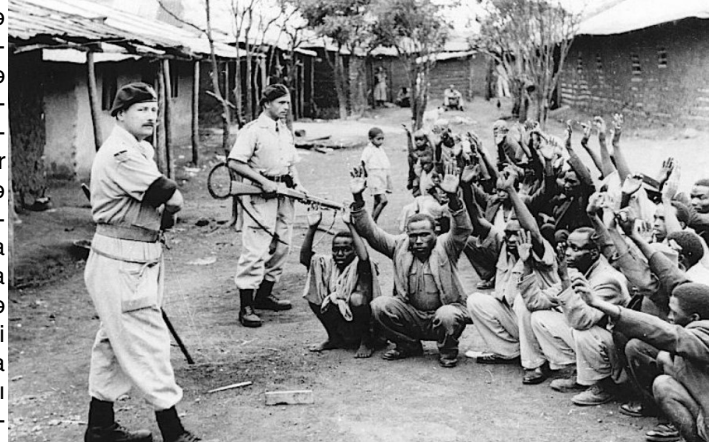
Videokonfrans zamanı Bujival Sazişindən sonrakı vəziyyət və müstəqilliyin elan olunması istiqamətində atılacaq zəruri addımlar iştirakçılar arasında geniş müzakirə olunmuşdur.

Kanak nümayəndələri bir daha Bujival Sazişini rədd etdiklərini bəyan edərək Fransa ilə sadəcə müstəqillik üzərində qurulmuş dialoqların aparılmasının tərəfdarı



Fransanın işğal etdiyi ərazilərdə törətdiyi qətlamların sayı 10 milyon nəfərə qədərdir.

Təkcə Əlcəzair ərazisində Fransa 2, 5 milyon əlcəzairli vətəndaşına qətlə yetirib. Bu azmış kimi rəsmi Paris öldürdüyü fəalları sümüklərini özləri ilə Parisə apararaq orada zirzəmilərdə saxlamaqdadılar. Dəfələrlə Əlcəzair xalqı və hakimiyyəti fəalları sümüklərin qaytarılmasını tələb etsələr də, Makron hakimiyyəti və ondan əvvəlki dövlət başçıları tələbləri yerinə yetirməkdən imtina ediblər. Bununla yeri gələndə cansız bədənlərdən qisas almaqdan çəkinmədiklərini nümayiş etdiriblər. Fransa Əlcəzair ərazisinə soxulduğu 1954-cü ilin yanvarından 1962-ci ilin 19 martına qədər hər gün orta hesabla 557 əlcəzairli öldürülməklə 2,5 milyon insana qarşı soyqırımı həyata keçirmişdir. Əlcəzair qurtuluş müharibəsinə başladıqda əhalisinin sayı 9 milyon olmuşdur. Qurtuluş müharibəsindən sonra 7,5 milyon əlcəzairli qalmışdır. Fransa Nigeriyada da 1960-cı ilə qədər qırqınlar törətmiş, müqavimət göstərənləri öldürmüş, xristianlaşmanı həyata keçirmişdir. 1960–1966-cı illərdə Əlcəzairin Böyük Səhrada payına düşən



olduqlarını qeyd etdilər. Bakı Təşəbbüs Qrupu, Kanak və Sosialist Milli Azadlıq Cəbhəsi, Nazione, Qvadelupun Azadlığı üçün Xalq Birliyi, Qvadelup Beynəlxalq Təzminat Hərəkatı və Proqressiv Multikultural Yeni Kaledoniya təşkilatlarının rəhbərləri bu məsələ ilə bağlı geniş müzakirələr aparmışlar. Görüşün sonunda BMT Baş Assambleyasının qarşısından gələn sessiyası çərçivəsində birgə addımların atılmasına dair razılıq əldə edilmişdir.

Söz yox ki, Fransanın yüz illərdir dünyada sülhə və təhlükəsizliyə ən böyük təhdid olub. Bu gün də öz iyrənc siyasətini davam etdirməklə insanlığa qarşı ən böyük cinayətkar dövlət olduğunu təsdiqləyir. Lakin bu gün dünyada gedən mədəni, sivil proseslər onu deməyə əsas verir ki, nəhayət Fransa öz qanlı siyasətinin qurbanı olmağa yaxındır. Yeni Fransa insanlığa yönələn siyasətinin qurbanı olacağı şübhəsizdir. Azadlıqları uğrunda mübarizəyə qalxan xalqlar istəklərinə nail olacaqlar. Bundan sonra Fransaya qarşı çoxsaylı iddialar qaldırılacaq. Əgər Fransa gözənilən prosesləri qabaqlayaraq qətlamlar törətdiyi xalqlardan, eləcə də dünya xalqlarından üzr istəsə bəlkə də Fransa mövcudluğunu qoruyub, saxlaya bildi. Əks halda Fransanın gələcəyi yoxdur. Bu dövlətin bir neçə yerə parçalanaraq tarixin zibilliyinə atılması qaçılmazdır.

İLHAM ƏLİYEV

“Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü tam təmin etdi”

“19 sentyabr 2023-cü ilin əhəmiyyəti tariximizdə olduğca böyükdür. Bu antiterror əməliyyatı vasitəsilə bir sıra strateji və siyasi hədəflərimizə nail olduq”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında AMEA-nın Tarix İnstitutunun elmi işçisi, tarixçi alim Paşa Həsənlı deyib.

Onun sözlərinə görə, əvvəla, Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq səviyyədə tanınmış və qəbul olunmuş ərazi bütövlüyünün tam təmin olunması baxımından olduğca əhəmiyyətli bir gün idi. Milli mübarizənin bu istiqamətdə Vətən müharibəsinin yekunu qoyuldu və Azərbaycanın bu müharibədə qələbəsi tam şəkildə təmin olundu, sənədləşdirildi. Həmin gün müharibənin bu mərhələsi başa çatdı və Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü tam təmin etdi: “Eyni zamanda, bu tarix Qafqazda sülhün əsasının qoyulduğu gündür. Ermənistan–Azərbaycan–Dağlıq Qarabağ münaqişəsi rəsmən başa çatdı. Bundan əlavə, bu hadisə Azərbaycan milli hərəkatı və müstəqillik yolunda çox böyük bir mərhələ oldu. Rus ordusunun “sülhməramlı” adı

altında Azərbaycan ərazisində mövcud olmasının bütün hüquqi, siyasi və ideoloji əsasları aradan qaldırıldı. Bu ordu guya Qarabağ erməniləri ilə azərbaycanlıların birgə yaşayışını təmin etmək üçün gəlmişdi, amma əsl məqsədi münaqişəni saxlamaq və bölgədə qalmaq idi. 19 sentyabr əməliyyatı ilə bu planlar puç oldu və Rus ordusu Azərbaycan ərazisini tərk etdi. Ən böyük əhəmiyyətlərdən biri də Azərbaycan ərazisində separatizmin kökünün kəsilməsidir. Artıq orada erməni separatçıları və onların ideoloji bazası yoxdur. Separatizmin gələcəkdə yenidən alovlanması üçün lazım olan “material” tam aradan qaldırıldı.

Günel Fərzəliyeva



90-60-90



90-60-90...

Bundan əvvəl təndir vardı, qadınlar təndir başında bir aylıq söhbət, qeybət edərdilər. İndi də ki, ta təndir-filan yoxdur, sosial şəbəkələr var, burada qadın qrupları var ki, onlar da heç təndir başından geri qalmır.

Bu gün həmin qruplardan birinin söhbəti:

Bir qadın deyir: ay qızlar, xəbəriniz var, sentyabrın 9-u Beynəlxalq Gözəllik Günüdür?

O biri qadın: ay qız, gözəllik qalıb məgər indi. İllər əvvəl gözəllik 90-60-90 idi. Görəsən indi bu ölçülərdən əsər-əlamət qalıb?

Başqa bir qadın: indi əlində çıraq günün günorta çağında da bir qadın tapa bilməzsən ki, 90-60-90 ola. Əvvəllər gözəllik müsabiqələri keçirilirdi, yalnız 90-60-90-lar bu müsabiqələrdə iştirak edə bilərdilər. Mən o müsabiqələri həmişə izləyirdim. Sən öl, qızlar gəlirdi o müsabiqələrə ki, elə bil ilan boğazından çıxmışdılar.

O biri qadın: hə, indi ta sən deyən qızlar yoxdur ki, o müsabiqələrə gələ

FELYETON

də. Dövrən dəyişilib ey. İndi qızlar 190-60-190 olub.

Elə bunu deyən kimi qrupda bir canlanma yaranır. Bu sözlərə “like” yağış kimi tökülür.

Deyirəm görən, bu “like”lər nə üçün yağışdan sonrakı göbələklərə bənzədi? Elə bu məqamda xanımlar başlayır izaha, mən də bir kənardan bunlara qulaq verirəm.

Qadınlardan biri: ay bacılar, nəyə gülürsünüz, indi bir nəfər 90-60-90 qadın var? Ya qup-quru quruyublar, ya da yuxarı 190, bel 60, aşağı hissə isə yenə 190-dır.

O biri qadın: ay qızlar, ta müsabiqədəkilər də 90-60-90-dan vaz keçib ey, deyirlər ki, kim gəlir, gəlsin, ta ki görkəmi gözəl görünsün.

Başqa bir qadın: nə etsinlər ki, onda gerek ta gözəllik müsabiqəsi keçirilməsin. Bilirsiniz, onlar o müsabiqələrdən nə qədər pul götürürlər? Görürlər ki, 90-60-90 yoxdur, deyirlər, eyibiz, 190-60-190-lar gəlsin. Biz də burada görək hansı kosmetoloq həkimin işi daha keyfiyyətlidir.

O biri qadın: yaxşı, 190-ları başa düşdük, axı 60 elə yerindədir, bu nə üçün dəyişmir bəs?

Qadınlardan biri: başına xeyir, ay qız, bəs bilmirsən ki, camaat gedib qabırğalarından bir-ikisini çıxartdırır ki, 190-ların arası incə olsun? Buna görə də 60 qalır yerində də...

O biri qadın: ay qızlar, bilmirsiniz, bu müsabiqələrdə dodaq məsələsinə necə baxırlar?

Qadınlardan biri: ay qız, dodaqlardan danışma ey... O günü küçədə bir qadınla rastlaşdım. Təsədüfən başımı qaldırıb üzünə baxanda, “Bismillahir rəhmanir rəhim”,- dedim. Elə xoflandı ki, bədənini əsməyə başladı. Qadının dodaqları üzünün dördüdə iki hissəsini əhatə edirdi, and olsun Allaha. Bir anlığa düşündüm ki, ilahi, yazıq, buna nə olub belə, görəsən? Arı vurub, cücü sancıb? Lakin daha bir nəzər salanda, bu dodaqlara dolğu vurulduğunu açıqca anladım. Dedim, yox, burada iki variant var: ya qadın, dəbdır,- deyib, özü istəyib dodaqlarını bu günə saldırıb, ya da həkimin zay

həkimlərdən olub. Qızlar, vallah, qadın dodaqlarını yığıb-yığışdıra bilmirdi. Nağıllardakı ifritələrin təsviri kimi, üst göyü, alt yeri süpürürdü.

O biri qadın: ay qız, nə həkim-filan, özləri belə istəyir ey... Hələ o gün küçədə yanımdan bir maşın keçirdi, dönüb baxanda, dəli oldum. Maşının pəncərəsindən dodaqdan savayı heç nə görünmürdü.

Başqa bir qadın: ay qızlar, hələ mənim qonşumun qaşlarını görürsünüz ey. Vallah mənə inanmayacaqsınız, lakin bunun qaşları ta kamandan da o yana dartılıb ey. Adam baxanda vahimə basır. Elə bil qaşlar bütün üzü dartıb özünə tərəf, ox kimi. Yazıq nə danışa bilir, nə də gülə. Elə bil müqəvədir.

O biri qadın: ay qız, bəs sizin mənim qonşumdan xəbəriniz ola. Bunun saçları qısa idi, çiyinlərində dururdu. Bir gün gördük ki, düz belinədək uzandı. Dedim, bismillahir, bu nə etdi ki, saçları belə sürətlə uzandı? Sonra bir gün liftdə qarşılaşdım, baxam ki, nə? Bunun saçlarının dibi doludur sancaq-suncaqla. Sən demə, gedib, ərinməyib, o boyda vaxt sərf edib, özünə saç qoydurub. Onu da yığıb yuxarı, saxta saç olması da altından görünür.

O biri qadın: ay qız, sizə nə var, guya siz heç nə etdirməmisiniz?

Digər qadın: ay bacı, birinci bunları etdirməyə kalan pul lazımdır. İkincisi də nəyimizə lazımdır axı, Allah verib də verdiyini.

Söhbəti açan qadın: düz deyirsən, vallah, nəyimizə gərəkdir ki?... Gözəllik müsabiqəsinə getməyəcəyik, podyuma çıxmayacağıq. Qoy bunu o qadınlar etsin ki, onlara lazımdır.

O biri qadın: ay qızlar, eşitmişiniz, deyirlər ki, bu 190-60-190-lar var ey, onların bir azdan sinələri, yanları çürüyüb tökülür.

Başqa qadın: bizə nə var, çürüdü, çürümədi? Özləri bilər. Bir də, sən narahat olma, onlar müsabiqələrdən qazandıqları pullarla bunun da öhdəsindən gələrlər.

Qadınlardan biri: ay qızlar, səhərdən söhbət edirsiniz, vallah, deyirəm bəlkə zərərətəsiniz. Doğrudan 90-60-90-ların əvəzinə 190-60-190-lar gözəllik müsabiqəsində iştirak edə bilərlər?..

Bu sözdən sonra isə qrupa onlarla təbəssüm “smile” yağır...

Mətanət Məmmədova

“Bədəni yazılarla doldurmaq yox, biliklərlə zənginləşmək vacibdir”

“Nəsilər arasında hər zaman özünü təsdiq etmək üçün müəyyən yeniliklər və innovasiyalar olub. Bəzən bu, elmi və ədəbi axtarışlarda, bəzən texniki yeniliklərdə, bəzən də döyüşlərdə, məğlub-biyyətlərdə və ya yeni torpaq əldə edilməsində özünü göstərib”. Bunu SİA-ya açıqlamasında Yeni Yazarlar və Sənətlər İctimai Birliyinin sədri, www.kitabxana.net – Mir Cəlal Paşayev adına Milli Virtual-Elektron Kitabxana portalının yaradıcısı, Prezident təqaüddüşü, yazıçı-kulturoloq Aydın Xan Əbilov deyib.

O bildirib ki, çox vaxt insanlar cəmiyyətin içində fərqlənmək üçün qeyri-adi hərəkətlərə əl atıblar: “Pəhləvanlıq, sehirbazlıq, Quran hafizliyi, gözəl xəttatlıq, gülüş və digər idman növlərində qalib gəlmək də buna nümunədir. Tarix boyu bu tendensiya mövcud olub. Son zamanlarda isə bu prosesin formatı dəyişib. Artıq əvvəlki kimi bir çox sinif və sosial qruplar yoxdur. İnsanlar həm öz həmyaşıdlarından, həm də digər nəsilərdən fərqlənmək üçün yeni vasitələr axtarırlar. Bu, yalnız elmi və texnoloji yeniliklərlə məhdudlaşmır, eyni zamanda bədəni dəymə etdirmək, pirsinq vurmaq, müxtəlif bəzək əşyaları taxmaq kimi üsullarla da müşahidə olunur. Kişilərin sırğanı baş barmağa taxması, qadınların və kişilərin uniseks bəzəklərə üstünlük verməsi bunun nümunəsidir. Təəssüf ki, özünüifadə formaları təkəcə dəymə və zinətlərlə bitmir. Bəziləri siqaret çəkməklə, narkotik vasitələrdən istifadə etməklə, kafe və restoranlarda vaxt keçirməklə və ya yalnız dəb naminə müəyyən idman növləri ilə məşğul olmaqla fərqlənməyə çalışırlar. Belə hallarda cəmiyyətin təzyiqi və ya qadağalar çox vaxt daha ekstremal özünüifadə formalarının ortaya çıxmasına səbəb olur.

Z nəslə, X nəslə, internet nəslə və indi süni intellekt nəslə özlərini həm texnologiya, həm də həyat tərzə baxımından əvvəlkilərdən fərqləndirməyə çalışırlar. Bu zaman dəymələr, bədən yazıları və müxtəlif xalqlardan gələn bədən bəzəkləri geniş yayılıb. Paralel olaraq gənclər virtual aləmdə də fərqlənməyə can atırlar. İndi Facebook və Instagramdan daha çox tanışlıq saytları və TikTok kimi qısa video platformaları üstünlük təşkil edir. Avropada isə vəziyyət dəyişməyə başlayıb. Çünki dəymələrin və digər bədən dəyişikliklərinin sağlamlığa mənfi təsir göstərdiyi elmi araşdırmalarla təsdiq olunub. Bu səbəbdən sadəlik, minimalist həyat tərzə və elmdə, təhsildə, innovasiyada fərqlənmək dəbə çevrilib. Mark Zuckerberg və Elon Musk kimi nümunələr bunu aydın şəkildə göstərir. Fikrimcə, bizim gənclər də məhz bu istiqamətdə yol seçməlidirlər. Daha çox elm, texnologiya və təhsil vasitəsilə fərqlənməyə çalışmalıdırlar. Bədəni yazılarla doldurmaq, yalnız zahiri görünüşlə seçilmək deyil, cəmiyyətə və gələcəyə fayda verəcək işlər görmək gənclərin əsas məqsədi olmalıdır”.

Günel Fərzəliyeva



Diplomatiyamız türk dünyasının birliliyinə yol açır

Mədəni və tarixi yaxınlıq, ortaq dəyərlər və strateji maraqlar

XXI əsrin geosiyasi reallıqları dünya düzənində yeni güc mərkəzlərinin formalaşmasını şərtləndirir. Bu gün beynəlxalq münasibətlər sistemində regional əməkdaşlıq, iqtisadi integrasiya və mədəni yaxınlıq əsasında qurulan birliklər global siyasətdə mühüm rol oynayır. Bu mənada türk birliyi ideyası son onilliklərdə tədricən nəzəri müstəvidən praktik əməkdaşlıq platformasına çevrilməkdədir.

Qədim tarixə və ortaq mədəniyyətə söykənən türk xalqlarının birliyi bu gün artıq siyasi iradə, strateji maraqlar və iqtisadi layihələrlə möhkəmlənir. Azərbaycan isə bu prosesdə həm coğrafi mövqeyi, həm də siyasi liderliyi ilə əsas aparıcı qüvvələrdən biridir. Prezident İlham Əliyevin son illərdə türk dünyası ilə bağlı həyata keçirdiyi xarici siyasət kursu, ardıcıl diplomatik səfərlər və beynəlxalq təşəbbüslər Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) gələcəyini formalaşdırır. Bu istiqamətdə xüsusilə Türkmənistanla edilən son rəsmi səfər, Özbəkistanla yüksələn əməkdaşlıq dinamikası, Türkiyə ilə strateji müttəfiqlik münasibətləri və ümumilikdə türk dövlətləri ilə dərinləşən əlaqələr, Azərbaycan diplomatiyasının türk birliyi ideyasını reallaşdırmaqda oynadığı mühüm rolu göstərir.

Xəzərdən Türk dünyasına açılan qapı

Türk dünyası dedikdə, ilk növbədə, Mərkəzi Asiya ölkələri yada düşür. Çünki Şərqdən Qərbə uzanan Türk dünyası dövlətlərinin əksəriyyəti məhz bu regionda yerləşir. Bu baxımdan Prezident İlham Əliyevin Mərkəzi Asiyada yerləşən ölkələrə mütəma-

di səfərləri, həmçinin regional təşkilatların tədbirlərində fəxri qonaq qismində iştirakı ölkəmizin region dövlətləri ilə əlaqələrinin dinamikasını nümayiş etdirir. Dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin Türkmənistanla işgüzar səfəri çərçivəsində imzalanan sənədlər, keçirilən görüşlər türk dövlətləri arasında yeni əməkdaşlıq formatlarının təməlini qoydu. Yüksək səviyyəli görüşdə cənab Prezident bildirdi ki, bu gün biz xalqlarımızın mədəni və tarixi yaxınlığına, ortaq dəyərlərə və strateji maraqlara əsaslanaraq, üç dost və qardaş dövlətin əməkdaşlığı tarixində yeni bir səhifə açıyıq.

Azərbaycan, Türkmənistan və Özbəkistan liderlərinin üçtərəfli görüşü, göstərir ki, bu ölkələr təkcə regional deyil, global miqyasda strateji tərəfdaşlığa doğru irəliləyirlər.

Türkmənistanın işğaldan azad olunmuş Füzuli şəhərində məscid inşa etmək qərarı isə münasibətlərimizin sırf siyasi və iqtisadi müstəvidən çox-cox irəli getdiyini göstərir. Bu, qardaşlığın rəmzi, həmrəyliyin ifadəsi və mənavi dəstəyin parlaq nümunəsidir. Füzuli ilə Türkmənistanın Arxadağ şəhərinin "qardaşlaşması" da yalnız iki şəhər arasındakı münasibət deyil, ümumtürk birliliyinin mədəni və humanitar istiqamətdə genişlənməsinin simvoludur.

Özbəkistanla yüksələn əlaqələr

Son illərdə Azərbaycan-Özbəkistan münasibətləri də strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəlib. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev arasında formalaşan səmimi münasibətlər dövlətlərarası əlaqələrin ruhunu müəyyən edən əsas amildir. Bu, təkcə liderlər səviyyəsində deyil, bütün xalqın gündəlik həyatında özünü göstərir – Qarabağın bərpasında Uluqbəy adına məktəb, Ağ şəhərdə "Özbəkistan" parkı, Xankəndidə tikiş fabriki kimi nümunələr xalqlarımızı daha da yaxınlaşdırır. İqtisadi tərəfdaşlığın sürəti isə göstərir ki, münasibətlər yalnız simvolik jestlərlə məhdudlaşmır. Rəqəmlər ortadadır: Ticarət dövriyyəsi

ilə bağlı qarşıya qoyulan 1 milyard dollarlıq hədəf, birgə sərmayə layihələri və investisiya fondunun yaradılması münasibətlərin davamlı və strateji olduğunu sübut edir. Azərbaycanın enerji infrastrukturunu ilə Özbəkistanın sənaye potensialı, Orta Dəhliz üzərində yaranan yeni tranzit imkanları hər iki dövlətin gələcək inkişafını təmin edəcək əsas sütunlara çevrilir. Siyasi müstəvidə isə Azərbaycan və Özbəkistanın Türk Dövlətləri Təşkilatındakı birgə fəaliyyəti, MDB və BRICS+ platformalarında göstərdikləri koordinasiya artıq regional deyil, global səviyyədə də türk dünyasının səsinə gücləndirir. Burada təkcə qarşılıqlı dəstək deyil, həm də ortaq strateji baxış dayanır. Bu baxış Avrasiya məkanında sabitliyin möhkəmlənməsinə, yeni nəqliyyat və enerji xətlərinin qurulmasına, gənc nəsillərin integrasiyasına xidmət edir. Ən önəmlisi isə budur ki, Azərbaycan-Özbəkistan münasibətləri xalqların üreyində qardaşlıq duyğusu ilə, dövlətlərin siyasi iradəsində isə strateji tərəfdaşlıq prinsipi ilə möhkəmlənir. Bu sintez gələcəyin türk birliliyinin real təməl daşlarından biridir.

İki dövlət, bir millət

Türk birliyindən danışarkən, təbii ki, Azərbaycan-Türkiyə münasibətləri xüsusi yer tutur. Bu münasibətlər təkcə ikitərəfli dostluq və qardaşlıq deyil, həm də bütün türk dünyasının birliliyinə nümunə göstəriləcək strateji müttəfiqlik modelidir. 2020-ci ilin Vətən Müharibəsindən sonra Şuşa Bəyannaməsinin imzalanması bu münasibətləri formal müstəvidə də müttəfiqlik səviyyəsinə qaldırdı. Azərbaycan ilə Türkiyə arasında siyasi dialoq, iqtisadi layihələr, enerji və nəqliyyat dəhlizləri üzrə birgə təşəbbüslər, hərbi əməkdaşlıq və müdafiə sənayesi sahəsində ortaq proqramlar türk birliliyinin reallığa çevrilməsində mühüm rol oynayır. Bakı və Ankara birlikdə Türk Dövlətləri Təşkilatının fəaliyyətini gücləndirir, digər türk dövlətlərinin də prosesə fəal qoşulmasına stimül verir. Türkiyə Prezidentinin tez-tez vurğuladığı kimi, "iki

dövlət, bir millət" formulu artıq praktik müstəvidə bütün türk dünyasına yayılan bir modeldir. Azərbaycan və Türkiyə münasibətlərinin bu səviyyəsi, eyni zamanda digər türk dövlətləri üçün integrasiyanın strateji perspektivini göstərir.

TDT-yə üzv ölkələrlə ticarət dövriyyəsi 8 faiz artıb

2021-ci ildən adını dəyişərək Türk Dövlətləri Təşkilatı adlanan qurum bu gün türk dünyasının siyasi platforması kimi fəaliyyət göstərir. Burada Azərbaycan xüsusi rol oynayır. Ölkəmizin təşəbbüsü ilə təşkilat çərçivəsində bir sıra mühüm qərarlar qəbul edilib, strateji istiqamətlər müəyyən olunub. XXI əsrin siyasi xəritəsində Türk Dövlətləri Təşkilatı artıq təkcə mədəni-mənəvi bir platforma deyil, həm də sürətlə inkişaf edən iqtisadi əməkdaşlıq məkanı kimi ön plana çıxır. Azərbaycan Dövlət Gömrük Komitəsinin son hesabatı bunu bir daha təsdiqləyir: cari ilin yanvar–iyul aylarında ölkəmizin TDT-yə üzv dövlətlərlə ticarət dövriyyəsi ötən illə müqayisədə 8,3 faiz artaraq 4,2 milyard ABŞ dollarına çatıb. Bu rəqəm Azərbaycanın ümumi xarici ticarət dövriyyəsinin artıq 14,6 faizini təşkil edir. Bu faktlar göstərir ki, Azərbaycan artıq türk dünyasında ticarət münasibətlərində balanslı və çoxşaxəli siyasət yürüdü.

Bu tendensiya həm də TDT çərçivəsində iqtisadi sinerjinin gətirdiyi gücləndirici nümayiş etdirir. Türk dövlətləri yalnız malların qarşılıqlı dövriyyəsinə artırmaqla kifayətlənmirlər, eyni zamanda sənaye, elm, texnologiya və innovasiya sahələrində ortaq layihələr həyata keçirirlər. Bu istiqamətdə birgə tədqiqat institutlarının yaradılması, texnologiya transferi mərkəzlərinin təşkili və innovativ həllərin tətbiqi xüsusilə diqqətəlayiqdir. Azərbaycanın da fəal iştirakı ilə reallaşan bu təşəbbüslər türk dünyasını daha rəqabətə davamlı iqtisadi məkana çevirir. Texnologiya, enerji və logistika sahələrində ortaq addımlar yaxın gələcəkdə həm regional, həm də global bazarlarda TDT ölkələrinin çəkisini artıracaq. Beləliklə, ticarət dövriyyəsinin artımı 8 faiz artım yalnız statistik rəqəm deyil, türk dövlətləri arasında iqtisadi əməkdaşlığın yeni mərhələyə qədəm qoyduğunu göstərən əlamətdar bir göstəricidir. Azərbaycan bu prosesdə həm körpü rolunu oynayır, həm də regional integrasiyanın öncüllərindən biri kimi çıxış edir.

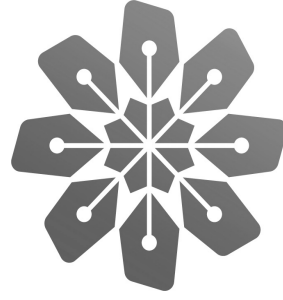
Ortaq kimlik və gələcək nəsillər

Türk birliyi yalnız siyasi və iqtisadi platforma ilə məhdudlaşmır. Burada mədəniyyət, dil, ədəbiyyat, incəsənət və təhsil sahələrindəki əməkdaşlıq mühüm rol oynayır. Azərbaycan türk dünyasında mədəni integrasiyanın güclənməsi üçün müxtəlif təşəbbüslər irəliləyir. Bakıda və digər şəhərlərdə keçirilən türk dünyası mədəniyyət günləri, sərgilər, elmi konfranslar və ortaq təhsil proqramları bu istiqamətdə mühüm addımlardır. Xüsusilə gənc nəslin ortaq dəyərlər əsasında yetişdirilməsi, türk xalqları arasında tarixi yaddaşın qorunması və gələcəkdə daha möhkəm birlik üçün zəruri əsas yarıdır. Bu baxımdan, Azərbaycan türkologiya mərkəzlərinin fəaliyyətinə, ortaq əlifba və dil məsələlərinə, təhsil mübadiləsi proqramlarına böyük önəm verir.

Nəticə etibarilə, türk birliyi ideyası əsrlər boyu türk xalqlarının arzusunda olduğu böyük bir amal idi. Bu amal indi reallığa çevrilir. Azərbaycan Prezidentinin uzaqgörən siyasəti, türk dövlətləri ilə ardıcıl və məqsədyönlü əməkdaşlıq kursu bu birliliyin real dayaqlarını möhkəmləndirir. Türkmənistan səfəri, Özbəkistan və Türkiyə ilə əlaqələrin yüksələn xətti, Türk Dövlətləri Təşkilatının güclənməsi – bütün bunlar türk birliliyinin gələcəyini təmin edən strateji addımlardır. Azərbaycan bu gün yalnız öz milli maraqlarını deyil, həm də türk dünyasının ümumi maraqlarını qoruyur, birliyi möhkəmləndirir və gələcək nəsillər üçün güclü bir türk dünyasının əsasını qoyur.

Nigar Orucova

Trampın böyük planı: nələr nəzərdə tutulur, hansı problemlər var?



Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "Azad sahibkarlığın və liberal iqtisadiyyatın təşviqi" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb.

siyası real sektora 10 trilyon dollar cəlb edildiyini açıqlayıb. Amma bu rəqəmlərin əksəriyyəti anlaşıma memorandumlarından götürülüb və onların icrası hələ də çox sual altındadır.

Hələ sentyabrın 3-də Avropa Parlamenti bəyan etdi ki, Avropanın ABŞ-dan 250 milyard dollara enerji resursları almaq vədləri "qeyri-realdır", ən azı ona görə ki, Amerika şirkətləri sadəcə olaraq bu qədər neft və LNG təmin edə bilmirlər. Beləliklə, hər halda, hələlik yalnız vədlər (anlaşıma memorandumları) var. Onların həyata keçirilməsi bir çox amillərdən, hətta sırf texniki amillərdən asılıdır.

Məsələn, Tayvan TSMC-nin Arizonada zavodun işə salınması ilə bağlı problemləri. Siyası dəstəyə baxmayaraq, şirkət ixtisaslı kadrlarla operativ şəkildə təchiz etmək və istehsal proseslərini qura bilmir. Yeni istehsal müəssis-

edib.

Bununla belə, Tramp FES-in onun siyasətini dəstəkləmək istəməməsi ilə qarşılaşıb. Eyni zamanda, FES özəl strukturdur, prezidentin onun işinə birbaşa müdaxilə etmək hüququ yoxdur, yalnız Direktorlar Şurasının müəyyən sayda üzvlərinin təyin edilməsində iştirak edir. Və FES-in rəhbəri Cerom Pael uçot dərəcəsinə (və buna görə də kreditlərin dəyərini) azaltmaqdan imtina edir. Tramp üçün bu o deməkdir ki, milli borcun faizləri ABŞ büdcəsi üçün ağır yük olmaqda davam edəcək və real sektorda artım ləngiməkdə davam edəcək.

Trampın rəqibləri ilə mübarizəsi hələ də çətinləşir. Hər iki tərəf eskalasiya üçün addımlar atır, lakin hələ də öz xeyrinə həlledici dönüş nöqtəsinə nail olmayıb. Və sual təkcə Amerikanın yenidən sənayeləşməsinin gələcəyi ilə bağlı deyil, nəinki FES dərəcəsi ilə bağlı.

Bu yaxınlarda Federal Ehtiyatdan Avropa Mərkəzi Bankına və İngiltərə Bankına bir neçə yüz milyard dollar (ehtimal ki, təxminən bir trilyon dollar) məbləğində kredit sızması baş verdi ki, bu da onlara avro və funt sterlinq buraxmağa imkan verdi. Eyni zamanda, bu kreditlərin əksəriyyəti üzrə faiz dərəcəsinin illik cəmi 0,6% olduğu iddia edilib. Başqa sözlə, Pael Avropanı ucuz pulla təmin edir, amma Amerika iqtisadiyyatına ucuz pul verməkdən imtina edir.

Bütün bunlar Tramp və onun rəqibləri arasında qlobal mübarizənin çoxsaylı epizodlarıdır. Tramp dünya ticarətini və beynəlxalq əmək bölgüsünü Amerika sənayesinin xeyrinə dəyişmək istəyir. Onun əleyhdarları, hətta bu, Amerika sənayesinin zəifləməsi ilə müşayiət olunsaydı, qlobal iqtisadiyyat daxilində maliyyə əməliyyatlarından gəlir əldə etmək imkanını qorumaq istəyirlər. Bu mənada Trampın apardığı islahatlarla görə pul alıb-almayacağını ABŞ Ali Məhkəməsinin qərarı müəyyən edəcək. Hətta demək olar ki, bütün Amerika resurslarının və bütövlükdə qlobal iqtisadiyyatın yolları yalnız bir neçə nəfərin- ABŞ Ali Məhkəməsi üzvlərinin qərarından asılı olacaq.

Dərin dövlətin Trampa qarşı mübarizəsi- bu, Respublikaçılar və Demokratlar, Trampçılar və Avroatlantikaçılar, sənayeçilər və maliyyəçilər arasında Amerikanın resurslarına nəzarət uğrunda mübarizədir. Kim qalib gəlsə, bu resurslardan ABŞ-da və dünyada öz tərəfdarlarını dəstəkləmək üçün istifadə edə biləcək.

Elçin Bayramlı



Donald Trampın ən fundamental siyasi islahatlarından biri olan idxal tarifləri sistemi uğrunda mübarizə ABŞ-da həlledici mərhələyə qədəm qoyur. Ağ Ev administrasiyası onların qanuniliyi ilə bağlı yekun qərarın verilməsi üçün Ali Məhkəməyə müraciət edib. ABŞ-da Trampın tariflərinə kim mane olur və niyə bu mübarizə qlobal iqtisadiyyat üçün əsas əhəmiyyət kəsb edir?

"Əgər yanlış qərar qəbul etsələr, bu, ölkəmiz üçün fəlakət olacaq". Bu sözlərlə ABŞ prezidenti Donald Tramp digər ölkələrə qarşı idxal tariflərinin tətbiqinin qanuniliyini təsdiqləmək üçün Ali Məhkəməyə müraciət etmək niyyətinə münasibət bildirib. "Tarifləri ləğv etsək, üçüncü dünya ölkəsinə çevrilə bilərik",- Ağ Ev rəhbəri əmin edir.

salı ABŞ-a köçürməyə məcbur edin və yerli istehsalçıları dəstəkləyin. Və təbii ki, Tramp ABŞ-ın əsas tərəfdaşları ilə ticarət kəsirini azaltmağa çalışır.

İndiyə qədər nəticələr qarışıq olub, bəzi hallarda isə gözlənilənlərin tam əksi olub. Əsas problem ondan ibarətdir ki, yeni tariflərin tətbiqi çox vaxt onların qüvvəyə minməsindən bir gün əvvəl idxalda artıma səbəb olur. Müəssisələr köhnə tariflərlə müqavilə bağlamaq və məhsulları təmizləmək üçün vaxt tapmağa çalışırlar. Məsələn, idxal olunan avtomobil və komponentlərə 25 faizlik rüsumun tətbiqi Avropa, Meksika və Cənubi Koreyadan avtomobillərin idxalını sürətləndirdi.

Eynilə, Çindən ABŞ-a konteyner daşımalarının həcmi kəskin artıb. Bu, Amerika şirkətlərinin yeni tariflərin tətbiqindən əvvəl elektronika və məişət texnikasına olan ehtiyaclarını ödəmək cəhdi ilə izah olunur. Ticarət balansına təzyiqi azaltmaq əvəzinə- Tramp bunu etməyə çalışır- tariflər vaxta-

ABŞ-ın Apellyasiya Məhkəməsi prezident Donald Trampın tətbiq etdiyi tariflərin əksəriyyətinin qeyri-qanuni olduğuna qərar verib. Yuxarıda qeyd edildiyi kimi, Tramp bu qərardan şikayət edir. Amma Tramp administrasiyası Ali Məhkəmədə udussa, Ağ Ev rəhbərini xarici siyasətinin əsas alətlə-



rindən birindən məhrum edəcək.

"Manual rejim"də investisiyalar

Tarif müharibələrinin qeyri-müəyyən nəticəsi fonunda Tramp real sektora investisiya axınına "manual rejimdə" təşkil etməyə çalışır. ABŞ-da sərmayələrə dair razılaşmalar onun xarici liderlərlə apardığı danışıqların mühüm hissesidir.

Ağ Ev artıq bəyan edib ki, bu danışıqlar nəticəsində Tramp ABŞ-a böyük kapital axınına nail olub. Səudiyyə Ərəbistanından 1 trilyon dollara qədər, BƏƏ-dən 200 milyard dollara qədər vəsait gözlənilir. Aİ-dən 600 milyard dollar məbləğində sərmayə yatırılacağı, həmçinin Amerikanın enerji resurslarının Avropa tərəfindən irimiqyaslı alınması vəd edilib. Müqayisəli pulların Amerika korporasiyaları tərəfindən vətənə qaytarılacağı iddia edilib.

Ümumilikdə Tramp administra-

səsinin yaradılması üçün illər lazımdır. Bu müddət ərzində bazar idxaldan asılı qalmaqda davam edir, maliyyə sektoruna investisiyalar isə daha çox gəlir gətirir.

Və nəhayət, irimiqyaslı layihələr yüz milyardlarla dollar tələb edir. Eyni zamanda, ABŞ-da inflyasiya ilə mübarizə siyasətinə görə kreditlərin dəyəri yüksəkdir. Məsələn, günəş panelləri və akkumulyatorların istehsalının lokallaşdırılması təşəbbüslərinə təkcə Asiya tədarükçülərindən asılılıq deyil, həm də uzunmüddətli maliyyələşmənin olmaması mane olur.

Emissiyalara nəzarət uğrunda mübarizə

Belə bir şəraitdə Tramp "kralın son çarəsindən"- Federal Ehtiyat Sisteminin emissiya resurslarından istifadə etməyə həvəslənir. ABŞ beynəlxalq mövqelərini gücləndirmək üçün dəfələrlə nəzarətsiz dollar emissiyasından istifadə



Silah kimi tariflər

Donald Tramp administrasiyası həqiqətən də ticarət və sənaye siyasətinin ən sadə aləti kimi tariflərin genişmiqyaslı istifadəsinə stavka etdi. Məntiq sadədir: idxalı bahalaşdırın, müəssisələri isteh-

şırı idxalda artımlara səbəb olur və yalnız alışları müvəqqəti olaraq azaldır.

Ola bilsin ki, tariflər uzunmüddətli perspektivdə Amerikanın yenidən sənayeləşməsinə töhfə verə bilər, lakin Trampa bunun üçün vaxt verilmir. Avqustun 30-da

Son 5 ildə ən çox alınan maşın markaları – Çin yoxsa Koreya?



Media Təhlil Mərkəzinin (MTM) Dövlət Statistika Komitəsinin açıqladığı rəsmi rəqəmlər əsasında apardığı təhlilə görə, 2024-cü il ərzində ölkədə minik avtomobillərinin sayı 5,5% və ya 83 308 ədəd artaraq ilin sonunda 1 585 265 olub. SİA-nın məlumatına görə, minik avtomobilləri arasında ilk sıranı 408 426 ədədlə keçmiş SSRİ, indi isə Rusiya istehsalı olan “Lada” (VAZ) markalı minik avtomobilləri tutur. Bu minik avtomobilləri ölkədəki ümumi minik avtomobillərinin 25,8%-ni təşkil edir.

İkinci sırada isə 220 242 minik avtomobili ilə məşhur Almaniya brendi olan “Mercedes” markalı minik avtomobilləri yer alır. Onların sayı ölkədəki bütün minik avtomobillərinin 13,9%-ni təşkil edir. İlk üçlüyə isə Cənubi Koreya istehsalı olan “Hyundai” markalı minik avtomobilləri daxildir. Rəsmi rəqəmlərə görə, bu avtomobillərin sayı 142 814 ədəd təşkil edir və ümumi minik avtomobili sayının 9%-nə bərabərdir.

Aparılan təhlil zamanı məlum olub ki, son 5 il ərzində ölkəyə gətirilən minik avtomobilləri arasında “Hyundai” markası ilk sırada yer alıb. Daha dəqiq desək, 2020-2024-cü illərdə ölkəyə 68 621 “Hyundai” markalı minik avtomobili gətirilib.

İkinci ən çox gətirilən minik avtomobili digər Cənubi Koreya brendi olan “Kia” markalı avtomobillər olub. Hesabat dövründə Azərbaycana 59 852 “Kia” markalı minik avtomobili gətirilib. Dünyada ən çox satılan minik avtomobili adını alan “Toyota” üçüncü sırada yer alır. Belə ki, son 5 il ərzində ölkəmizə bu markaya məxsus minik avtomobillərdən 58 329 ədəd gətirilib.

“SƏS” qəzetinə abunə kampaniyası davam edir!

«SƏS» QƏZETİNƏ
ABUNƏ OLMAQ İSTƏYƏNLƏR
AŞAĞIDAKI YAYIM
ŞİRKƏTLƏRİ İLƏ ƏLAQƏ
SAXLAYA BİLƏRLƏR

1. Azərpoçt Poçtdaşıma Mərkəzi – 0125984955, 0552004544
2. Azərmətbuat Yayım MMC – 0124411991, 0124404694
3. Səma Mətbuat Yayım – 0125940252, 0503336969
4. Pressainform MMC – 0125115191, 0504560835, 0553156002
5. Qaya Mətbuat yayım – 0125667780, 0502352343
6. Ziya LTD – 0124977696, 0503067744

1 nüsxə 1 aylığı 13.20 AZN

6 aylıq 79.20 AZN

1 illik 158.40 AZN

ABUNƏÇİLƏRİMİZİN
XİDMƏTİNDƏYİK
Müraciət, şikayət, yazı,
təbrik və başsağlıqlarınızı
dərc etməyə hazırıq!

Qızılın bahalaşması davam edir – SƏBƏB?

“Dünyada artıq qızılın qiymətində artım müşahidə olunur. Bu qızıl qeyri-sabit, iqtisadi və siyasi şəraitdə kifayət qədər sabit və cəlbedici investisiya aləti olduğundan investorların marağına səbəb olur”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında iqtisadçı Eyyub Kərimli deyib. Onun sözlərinə görə, bu baxımdan əlbəttə ki, qızılın daim dəyəri qorunur və artır:

“Bu baxımdan insanların da marağını çəkir. Yaxşı olardı ki, hər kəs öz yığımını şəxəlləndirilmiş investisiya alətlərində saxlasın. Yəni, investisiya portfeli şəxəlləndirilməlidir — qızıl, daşınmaz əmlak, səhmlər, istiqrazlar və digər maliyyə alətləri arasında balanslı bölgü aparılmalıdır. Bu yanaşma risklərin azaldılmasına və uzunmüddətli maliyyə sabitliyinin təmin olunmasına kömək edir. Nəticə etibarilə, qızıl hazırkı şəraitdə olduqca cəlbedici və təhlükəsiz bir seçim olsa da, səmərəli maliyyə strategiya-



İQTİSADÇI AÇIQLADI

sı üçün şəxəlləndirilmiş portfelin qurulması vacibdir. Hər kəsin fərdi maliyyə məqsədlərinə və riskə dözümlülüyünə uyğun şəkildə investisiya qərarları verməsi tövsiyə olunur”.

Arzu Qurbanlı

Fernandu Santuş Azərbaycan millisindən qovuldu!

Azərbaycan milli komandasının baş məşqçisi Fernandu Santuşla yollar ayrılıb. AFFA rəhbərliyi ilə portuqaliyalı mütəxəssis arasında müqaviləyə qarşılıqlı razılıqla xitam verilib. QOL.az xəbər verir ki, bu barədə AFFA məlumat yayıb. Millimizi DÇ-2026-nın seçmə mərhələsində Ukrayna yığması ilə oyuna U-21 komandamızın baş məşqçisi Ayxan Abbasov çıxaracaq.

Xatırladaq ki, F.Santuş bu vəzifəyə ötən ilin iyun ayının 12-də təyin olunmuşdu. Yığmamız son olaraq DÇ-2026-nın seçmə mərhələsinin ilk turunda İsləndiyaya 0:5 hesabı ilə məğlub olub. Santuşun rəhbərliyi altında Azərbaycan millisi rəsmi və qeyri-rəsmi matçlar



da daxil ümumən 11 oyun keçirib, onlardan 9-da uduzub, 2-də isə heç-heçə edib. Komanda bir oyunda belə qələbə qazana bilməyib.

Baş redaktor: Bəhruz Quliyev

Ünvanımız:
Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyli
küçəsi, 66.
Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az
“ƏLİNCƏ” AZƏRBAYCAN XEYRİYYƏ
CƏMİYYƏTİNİN ORQANI.
QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR
Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi
ilə müəllifin mövqeyi
üst-üstə düşməyə bilər.

**Qəzet bazar və
bazar ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur**

Tiraj: 3000